ScioŠkola Praha Nusle - základní škola, s.r.o.

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

EXPEDIČNÍ ZÁKLADNÍ SCIOŠKOLA

1. Identifikační údaje

1.1. Název ŠVP

NÁZEV ŠVP: Expediční základní ScioŠkola

Školní vzdělávací program je zpracován podle rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV).

1.2. Údaje o škole

NÁZEV ŠKOLY:
ScioŠkola Praha Nusle – základní škola, s.r.o.
ADRESA ŠKOLY:
Boleslavova 250/1, Praha 4 – Nusle, 140 00
JMÉNO ŘEDITELE ŠKOLY: Mgr. Jana Chárová
IČ: 07231881
RED-IZO: 181097273

ORGANIZAČNÍ ÚTVAR: Expediční ScioŠkola
ZÁSTUPKYNĚ ŘEDITELE POVĚŘENÁ:
Ing. Martina Lichtenbergová

KONTAKTNÍ ÚDAJE NA ORGANIZAČNÍ ÚTVAR:
EMAIL: expedicni@scioskola.cz
WEB: https://expedicni.scioskola.cz/
TEL: +420 770 123 079

1.3. Zřizovatel

NÁZEV: scio, s.r.o.
ADRESA: Praha 8, Pobřežní 34, PSČ 18600
KONTAKTY: email: scio@scio.cz, web: www.scio.cz

IČO: 107 794 42
DIČ: CZ 107 794 42

Zapsána v obchodním rejstříku, vedeném Městským soudem v Praze, oddíl C., vložka 347418

1.4. Platnost dokumentu

Ředitel školy vydává na základě § 5 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále jen "školského zákona") po projednání ve školské radě a v pedagogické radě školní vzdělávací program Expediční základní ScioŠkola (dále jen "ŠVP"), jímž se upravuje vzdělávání žáků zařazených do pokusného ověřování obsahu, metod a organizace kombinované výuky v základních a středních školách (dále jen "PO KV") vyhlášeného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v souladu s § 171 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona (č. j.: MSMT-34023/2020-1) a ve znění pozdějších dodatků k vyhlášení PO KV.

Koordinátor tvorby ŠVP: Mgr. Michal Švarný

Datum projednání v pedagogické radě: 28. 8. 2024
Datum projednání ve školské radě: 30. 8. 2024
Platnost a účinnost od: 1. 9. 2024

Mgr. Jana Chárová (ředitel školy)

2. Charakteristika školy

2.1. Úplnost a velikost školy

Škola poskytuje vzdělávání od 1. do 9. ročníku pro cca 240 žáků (dále také děti) ve věku 6–16 let.
Škola prostřednictvím organizačního útvaru Expediční ScioŠkola nabízí možnost zařazení do PO KV žákům od 6. do 9. ročníku v maximálním celkovém počtu přibližně 80 žáků ve věku 11–16 let. Tento ŠVP stanovuje cíle, organizaci a podmínky vzdělávání pro žáky zařazené do PO KV.

2.2. Podmínky zařazení žáků do PO KV

O zařazení žáka do PO KV rozhoduje ředitel školy. Pro zařazení žáka do PO KV je nezbytný souhlas zákonného zástupce nezletilého žáka. Souhlas zákonného zástupce je zpravidla součástí zvláštní smlouvy o vzdělávání určené pro zájemce o zařazení do PO KV uzavřené mezi školou a zákonnými zástupci dítěte. Zařazení žáka do PO může proběhnout i v průběhu školního roku. Na zařazení žáka do PO není právní nárok.

Podmínky PO KV a práv a povinností žáka, školy a zákonného zástupce žáka jsou stanoveny zvláštním školním řádem a smlouvou o vzdělávání.

2.2.1. Definice základních pojmů PO KV

Kombinovaná výuka je, dle dodatku č. 3 k vyhlášení PO KV, plánované a systematické střídání výuky ve škole (prezenčně) a mimo školu (distančně, např. z domova, z domova mládeže, knihovny), uplatňuje se při denní formě vzdělávání dle § 25 odst.2 písm. a) školského zákona. Jejím cílem je způsob vzdělávání, kterým se posiluje žákovská autonomie, kompetence a dovednosti žáka, podporuje se samostatnost a odpovědnost za své vzdělávání.

Distanční výuka (dále také “online výuka”) se člení na:

- **synchronní výuku**, kdy se žáci účastní výuky ve stanovený čas dle rozvrhu hodin na stanoveném virtuálním místě, kde žáci spolupracují mezi sebou, nebo s průvodcem;
- **asynchronní výuku**, kdy žáci pracují v jimi zvoleném čase na jim zadané práci, mimo přímý dohled průvodce, který je zároveň v předem domluveném režimu k dispozici žákům, aby jim poskytl podporu v případě potřeby.

2.2.2. Model KV ověřovaný v PO KV

Kombinovaná výuka se uskutečňuje v třídách 6.–9. ročníku základní školy ve vyučovacích předmětech Zvídavost, Morálka a Samostatnost, které integrují vzdělávací oblasti a obory: Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Další cizí jazyk, Matematika a její aplikace, Informatika, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Umění a kultura, Člověk a zdraví, Člověk a svět práce a průřezová témata. Podrobněji viz Učební plán a Učební osnovy.

Kombinovaná výuka probíhá v pravidelném rozvržení obvykle v cyklu tří po sobě následujících týdnů distanční výuky se zapojením synchronní i asynchronní výuky, následovaných 4. týdnem prezenční výuky, která se na škole

uskutečňuje prostřednictvím pobytových nebo putovních akcí mimo místo vzdělávání zapsané v rejstříku škol a školských zařízení, které jsou označované jako expedice.

Distanční výuka probíhá z větší části synchronně prostřednictvím skupinových videohovorů. V týdenním programu jsou zařazeny i hybridní vyučovací hodiny, kdy mají žáci možnost volby mezi asynchronní samostatnou prací nebo skupinovými i individuálními konzultacemi s pedagogy.

Prezenční výuka, tzv. expedice, se konají pravidelně obvykle jednou za 4 týdny. Expedice se konají na různých místech, především v přírodě nebo na místech, která umožňují zajímavé exkurze nebo jiné praktické propojení s výukou.

Denní režim na expedicích je nastaven tak, že dopoledne jsou zařazovány aktivity náročnější na pozornost žáků, podobné běžné výuce na ScioŠkolách. Odpolední bloky programu jsou zaměřeny na různé pohybové aktivity, vzdělávací hry, exkurze a výlety. Ve všech aktivitách je počítáno s cíleným propojením se vzdělávacím obsahem z distanční výuky a s navázáním na cíle ŠVP.

Při přípravě konkrétních vzdělávacích aktivit a skladby programu se vychází z teorie i praxe zážitkové pedagogiky a z obecných pedagogických principů ScioŠkol. Žáci se ve skupinách podílejí na přípravě některých částí týdenních pobytů, například na plánování výletů, přípravě drobných programů nebo přípravě individuálních referátů a prezentací.

2.3. Spolupráce se zákonnými zástupci

Naše rodiče spojuje zájem se aktivně a pravidelně zajímat o vzdělávání, spoluvytvářet kulturu a jedinečnost školy, být její součástí a respektovat její pravidla a základní hodnoty. Obeznámenost rodičů s hodnotami školy a její pedagogickou koncepcí je také základním kritériem pro přijetí do školního vzdělávání, a to v souladu s bodem E.6.9 Doporučení veřejného ochránce práv Sp. zn.: 14/2017/DIS/VB.

Rodiče se snažíme do života školy co nejvíce zapojit. Podporujeme rodiče, aby pro školu či přímo ve škole organizovali semináře, přednášky, dílny a seznamovali tak děti se svým světem. Rodiče mají také možnost navštívit výuku, což považujeme za nejlepší způsob, jak se seznámit s prostředím školy, kterou dítě navštěvuje.

S rodiči se pravidelně, kromě společných rodičovských setkání, setkáváme na tripartitních rozhovorech, které probíhají dle potřeby, nejméně však 2x ročně. Na těchto rozhovorech se setkává dítě, rodič a průvodce a probírají společně pokroky dítěte a jeho další plány a vytvářejí společné dohody vedoucí k co největší spokojenosti všech tří zúčastněných stran.

Pro rodiče, kteří se teprve zajímají o zápis nebo přestup dítěte do naší školy, organizujeme dny otevřených dveří, jejichž součástí je beseda s dětmi, průvodci a vedením školy, nebo organizujeme tyto besedy i samostatně.

Přestože jsme škola soukromá, financovaná kromě příspěvku MŠMT i díky školnému, snažíme se být školou maximálně přístupnou a naším cílem je udržovat školné na přijatelné úrovni.

Do života školy se snažíme také pravidelně zapojovat další externisty, kteří dětem zprostředkují obory a zkušenosti, které považujeme ve škole za důležité a inspirující.

2.4. Charakteristika pedagogického sboru

Snažíme se dlouhodobě budovat stabilní tým odborníků na vzdělávání dětí. Pedagogickým pracovníkům říkáme průvodci. Průvodci proto, že dětem pomáhají orientovat se v neustále se měnícím světě a provázejí děti na cestě za poznáním. Pomáhají odhalovat silné stránky a jedinečnou vzdělávací cestu každého dítěte. Usnadňují dětem

určit si co, kdy a jak se učit. Průvodci společně připravují výukový obsah a společně jím provázejí děti a poskytují jim zpětnou vazbu.

Pro dosažení svých cílů využívají průvodci škálu pedagogicky opodstatněných metod, strategií a forem výuky. Průvodci se neomezují jen na jednu pedagogickou školu či doktrínu, ale snaží se vybírat ty metody, strategie a formy, které se jim v daný okamžik jeví jako nejefektivnější pro daný problém, látku a dítě. Za tím účelem se aktivně účastní nejrůznějších projektů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, v čemž jim vychází vstříc vedení školy i zřizovatel. Součástí rozvoje průvodců je také spolupráce s dalšími školami ze sítě ScioŠkol i s jinými školami se soukromým nebo veřejným zřizovatelem. Pedagogický sbor dále podporují odborní konzultanti (interní nebo externí), jejichž znalosti a zkušenosti přispívají k plánování výuky a jejímu interdisciplinárnímu pojetí.

Všichni průvodci a další pracovníci působící ve škole procházejí náročným přijímacím a zaškolovacím řízením. Vedení školy vybírá takové členy týmu, kteří prokáží schopnost vést dětskou skupinu, mají předpoklady pro výkon pedagogické profese, sdílejí hodnoty a výchovně-vzdělávací strategie školy. Před nástupem absolvují interní i externí školení, která dále zkvalitňují jejich pedagogické dovednosti. Noví kolegové mají také přiřazeného zkušenějšího provázejícího kolegu.

Usilujeme o budování různorodého týmu, do něhož průvodci přinášejí různou expertizu, různé zájmy a vášně a který spojuje zájem o hledání inovací ve vzdělávání v kontextu poznatků moderních kognitivních věd.

2.4.1. Personální zajištění PO KV

Organizační útvar Expediční ScioŠkola, který realizuje projekt zapojený do PO KV, tvoří samostatnou jednotku v rámci organizační struktury školy. Průvodci v Expediční ScioŠkole se tedy navíc dále specializují a vzdělávají v oblastech souvisejících jak s distanční výukou a využívání různých digitálních nástrojů ve výuce, tak v oblastech souvisejících se zážitkovou pedagogikou a zajišťováním pobytových i outdoorových vzdělávacích akcí. Důležitou součástí týmu jsou i kvalifikovaní zdravotníci zotavovacích akcí.

2.5. Dlouhodobé projekty

Dlouhodobé projekty školy:

- **Spolupráce s dalšími školami v síti ScioŠkol** – minimálně 2x ročně se průvodci setkávají s kolegy z jiných ScioŠkol. Cílem setkání je sdílení zkušeností a možnost dalšího rozvoje. Vedení školy sdílí osvědčenou praxi s kolegy z jiných ScioŠkol, společně řeší a konzultují pedagogickou koncepci a vzniklé problémy.
- **Realizace a zapojení do PO KV** – aktivně se zapojujeme do společných aktivit v rámci PO KV, pravidelně na setkáních zapojených škol prezentujeme zkušenosti získané z ověřování našeho modelu KV a udržujeme kontakty s ostatními zapojenými školami s podobným zaměřením a blízkými modely.

2.6. Autoevaluace školy

Cílem autoevaluačních aktivit je zhodnocení stavu v klíčových oblastech fungování školy a následné zefektivnění procesu vzdělávání a řízení školy jako instituce.

Naše škola průběžně sleduje zejména tyto oblasti:

1) Obsah a průběh vzdělávání – zda zvolené strategie a formy vzdělávání jsou v souladu se ŠVP a v souladu s hodnotami a prioritami školy. Zda je ve škole dostatečný prostor pro rozvoj klíčových kompetencí. Zda zvolené formy hodnocení jsou pro děti a rodiče srozumitelné a naplňují své cíle. Zda škola reflektuje soudobý stav poznání a aktuální podobu kognitivních věd.
2) Výsledky vzdělávání – zda a v jaké míře škola naplňuje požadavky ŠVP, očekávání rodičů i možnosti dětí.

3) Klima školy – zda se děti, průvodci i další pracovníci školy ve škole cítí bezpečně. Zda ve škole panují dobré vztahy. Zda klima školy přispívá k rozvoji vnitřní motivace dětí.
4) Materiálně technické vybavení školy – zda děti a průvodci mají k dispozici vše, co potřebují pro svou práci.
5) Další vzdělávání pracovníků a odborný růst – zda pracovníci školy (pedagogičtí i nepedagogičtí) mají dostatečné podmínky pro svůj odborný růst a zda tyto možnosti využívají.

Vzhledem k výše uvedeným oblastem se autoevaluace realizuje pomocí následujících nástrojů:

a) **Pravidelný dvoudenní autoevaluační výjezd celého týmu (oblast 1,2,3,4,5)**
Vzhledem k tomu, že na tvorbě koncepce se podílí celý pedagogický tým, je klíčové, že evaluaci věnujeme jako tým dostatek času. Každý rok na jaře se proto na výjezdu celého týmu věnujeme autoevaluaci obsahu a průběhu vzdělávání, hodnotíme klima školy. Na základě SWOT analýzy připravujeme plán na zlepšení či úpravu některých koncepčních prvků. Věnujeme se budování silného týmu. Společně rozhodujeme, které technicko-materiální vybavení školy dokoupit. Plánujeme společné vzdělávání pro celý tým na další školní rok.

b) **Supervize (oblast 1,3)**
Pro týmovou supervizi využíváme externího supervizora. Při supervizi týmu se zaměřujeme zejména na supervizi koncepčních prvků, zda a nakolik zvolené vzdělávací strategie a formy naplňují naše ŠVP. Stejně tak je supervize vhodná pro vyhodnocení a zlepšení atmosféry v týmu. Supervizi využívá rovněž vedení školy. Tyto supervize s vedením školy se zaměřují na evaluaci manažerského řízení školy v souvislosti s naplňováním obsahu a průběhu vzdělávání, na hodnocení klimatu školy a výsledků vzdělávání.

c) **Mapa školy (oblast 1, 2, 3, 4)**
Zřizovatel školy Scio každý rok provádí anonymní dotazníkové šetření Mapa školy, zaměřené na zjišťování klimatu školy, spokojenosti rodičů, žáků i průvodců ve škole.

d) **Individuální rozhovory vedení školy s průvodci (oblast 2, 3, 5)**
2x v průběhu školního roku se vedení školy setkává na individuálním rozhovoru s průvodci. Společně pak vyhodnocují práci průvodce a s ohledem na to pak nastavují jeho další pracovní cíle a další vzdělávání.

3.Charakteristika ŠVP

3.1. Naše mise

Připravujeme děti na život v 21. století tak, aby uměly vzít život do svých rukou a mohly se stát tvůrci budoucnosti.

3.2. Zaměření školy a ŠVP

Zaměřujeme se na rozvoj studijní autonomie, morálního zakotvení a přípravu na budoucnost: Učíme děti, jak se učit, jak jednat s laskavostí a respektem a jak vzít život do vlastních rukou.

Vycházíme z předpokladu, že svět se neustále a čím dál tím rychleji mění a ve stále větší míře klade požadavky na osvojování si nových znalostí i dovedností a přehodnocování vlastních postojů. Při hledání nástrojů k dosažení výše uvedeného vycházíme z ověřených poznatků kognitivních věd. Pro naše děti se proto snažíme budovat školu, která bude příjemným a bezpečným místem, kde jsou děti spokojené a šťastné a dělají věci, které pro ně

mají smysl, kde se děti naučí převzít kontrolu nad svým vzděláváním a životem i přijmout spoluodpovědnost za svět, ve kterém žijí.

Vycházíme z hodnot humanismu, na nichž stojí svobodná demokratická společnost:

OPTIMISMUS – Věříme, že vše se dá změnit k lepšímu, a hlavně věříme, že je možné změnit k lepšímu sám sebe, vyrůst a naučit se cokoliv bude třeba. A totéž předáváme dětem.

ODVAHA – V překážkách vidíme především výzvu a příležitost. Podporujeme odvážná rozhodnutí dětí. Pomáháme jim hledat a rozvíjet jejich schopnosti. Rádi a často zkoušíme nové věci.

OTEVŘENOST – Otevřenost chápeme jako upřímnost, transparentnost ale i vstřícnost k podnětům, které k nám přicházejí zvnějšku.

SVOBODA – Svoboda je neoddělitelně spojená s odpovědností. Proto se snažíme dávat dětem prostor a svobodu se rozhodovat, učíme je nést za rozhodnutí odpovědnost a poučit se z chyb.

MORÁLKA – Morálka pro nás znamená respektovat druhého člověka a jeho práva, prosazovat dobro a stavět se zlu.

AKTIVITA – Vítáme a podporujeme každou aktivitu dětí (kromě těch, které nerespektují druhé nebo škodí). Škola je místem, kde jde leccos vyzkoušet.

3.3. Cíle vzdělávání

Na základě naší mise, hodnot a zaměření ScioŠkol jsme se zapojením celého pedagogického sboru a ve spolupráci se všemi školami v síti ScioŠkol vymezili hlavní cíle vzdělávání na ScioŠkolách (také nazývaných ScioCíle), které považujeme za klíčové pro spokojený a aktivní život ve 21. století.

Při formulaci vzdělávacích cílů jsme vyšli ze čtyř pilířů vzdělávání pro 21. století vymezených roku 1996 Mezinárodní komisí UNESCO vedenou Jacquesem Delorsem:[1]

1. Učit se poznávat
2. Učit se být
3. Učit se žít společně
4. Učit se jednat

Tyto čtyři pilíře jsme rozpracovali do osmi vzdělávacích cílů ScioŠkol (ScioCílů):

1. Řídím a poháním své učení
2. Vybírám si, co si pouštím do mysli
3. Rozumím sám/sama sobě
4. Odolávám neúspěchu, tlaku i nejistotě
5. Vytvářím a udržuji dobré vztahy
6. Konám dobro a stavím se zlu
7. Jsem tvůrcem budoucnosti světa
8. Mám život ve svých rukou

8 vzdělávacích cílů se dále dělí na dílčí cíle a podcíle, nazývané stavební kameny. Na všech úrovních mají tyto cíle popsaná východiska a odůvodnění zvoleného cíle, konkrétní vzdělávací cíle stanovené v podobě kompetencí zahrnující postoje, dovednosti a znalosti potřebné pro dosažení vytyčených cílů, které jsou dále popsány v pěti

[1] DELORS J. (ed.): *Učení je skryté bohatství: zpráva Mezinárodní komise UNESCO "Vzdělávání pro 21. století"*. Paříž: UNESCO, 1996.

úrovních zvládnutí, na kterých lze sledovat učební pokrok jednotlivých žáků. Podrobný popis je v samostatné příloze ŠVP, příloha č. 1: ScioCíle. Výuka je pro žáky studující podle tohoto ŠVP členěna do vyučovacích předmětů, tvořených na základě vzdělávacích cílů ScioŠkol, podrobněji, viz učební plán a učební osnovy.

Přehled ScioCílů: Vzdělávacích cílů ScioŠkol

8 ScioCílů	**Dílčí cíle** / Stavební kameny		
1 Řídím a poháním své učení	**1.1 Nástroje a zdroje učení** 1.1.1 Umím získat poznatky z různých druhů vyjádření 1.1.2 Umím získat poznatky ze zkušenosti, z pozorování i z experimentu 1.1.3 Vyznám se ve zdrojích i nástrojích učení a umím s nimi pracovat	**1.2 Řízení a organizace učení** 1.2.1 Umím si stanovit cíl učení 1.2.2 Umím si učení plánovat 1.2.3 Umím se učit efektivně a systematicky 1.2.4 Dokážu průběžně vyhodnocovat výsledky svého učení 1.2.5 Dokážu reflektovat průběh svého učení	**1.3 Poháněnní učení** 1.3.1 Umím se soustředěně učit 1.3.2 Umím aktivně pracovat s vnitřní motivací k učení 1.3.3 Umím aktivně pracovat s vnější motivací k učení
2 Vybírám si, co si pouštím do mysli	**2.1 Posoudím pravdivost informací a udělám si podložený názor** 2.1.1 Posoudím pravdivost informací 2.1.2 Při posuzování nových informací využívám poznatky o světě, které už mám 2.1.3 Pracuji s limity svého poznání	**2.2 Omezuji zkreslování svého chápání reality** 2.2.1 Bráním se zkreslenému vnímání a uvažování 2.2.2 Odolávám manipulacím	**2.3 Aktivně si vybírám, co si pouštím do mysli** 2.3.1 Vybírám si, co je pro mě důležité, a vyhýbám se zbytečnostem 2.3.2 Buduji si široký přehled, z čeho mohu vybírat 2.3.3 Zajímám se o budoucnost
3 Rozumím sám/sama sobě	**3.1 Rozumím svému rozumu a svým emocím** 3.1.1 Rozumím svému rozumu 3.1.2 Vyznám se ve svých emocích	**3.2 Aktivně pracuji se svou myslí** 3.2.1 Pozoruji a poznávám sama sebe 3.2.2 Vytvářím si žádoucí návyky, odolávám pokušením	**3.3 Vím, odkud přicházím a kam směřuji** 3.3.1 Znám svoje kořeny 3.3.2 Vyznám se ve svých hodnotách
4 Odolávám neúspěchu, tlaku i nejistotě	**4.1 Pečuji o svou duševní a fyzickou pohodu (wellbeing)** 4.1.1 Pečuji o svou tělesnou pohodu 4.1.2 Pečuji o svou duševní pohodu **4.2 Zvládám stres** 4.2.1 Posiluji svou mentální i fyzickou odolnost 4.2.2 Umím se zbavit stresu (obecně)	**4.3 Vyrovnám se s nezdarem, neúspěchem i nepřízní osudu** 4.3.1 Posiluji svou odolnost vůči neúspěchu 4.3.2 Umím se zbavit stresu z nezdaru či nepřízně osudu	**4.4 Vyrovnám se s extrémní zátěží a tlakem** 4.4.1 Vyrovnám se zátěžovou situací, kterou nemohu změnit 4.4.2 Vymaním se ze situace stresu ze zátěže a tlaku **4.5 Vyrovnám se s nejistou** 4.5.1 Jsem odolný/odolná vůči nejistotě 4.5.2 Umím se zbavit stresu z nejistoty
5 Vytvářím a udržuji dobré vztahy	**5.1 Umím komunikovat** 5.1.1 Umím se vyjádřit 5.1.2 Umím naslouchat 5.1.3 Vyjadřuji své potřeby a vnímám potřeby ostatních 5.1.4 Vím, jak komunikovat ve speciálních situacích	**5.2 Spolupracuji** 5.2.1 Umím pracovat v týmu a vím, jak vést tým 5.2.2 Umím řešit konflikty	**5.3 Vytvářím trvalé vztahy** 5.3.1 Vytvářím trvalé přátelské vztahy 5.3.2 Vytvářím dobré vztahy v rodině 5.3.3 Mám dobré intimní vztahy
6 Konám dobro a stavím se zlu	**6.1 Jsem oporou pro lidi ve svém okolí** 6.1.1 Pomáhám lidem ve svém okolí 6.1.2 Jednám férově a čestně 6.1.3 Zastanu se druhého	**6.2 Usiluji o dobrý svět** 6.2.1 Konám společenské dobro a stavím se zlu 6.2.2 Chráním přírodní a kulturní dědictví a pečuji o ně	

8 ScioCílů	**Dílčí cíle** / Stavební kameny		
7 Jsem tvůrcem budoucnosti světa	**7.1 Promýšlím, jak tvořit lepší budoucnost**	**7.2 Umím realizovat změnu** 7.2.1 Umím nastartovat, organizovat a řídit změnu 7.2.2 Inspiruji a získávám lidi pro změnu	
8 Mám život ve svých rukou	**8.1 Plním si své sny** 8.1.1 Pracuji se svou motivací 8.1.2 Dosahuji svých cílů **8.3 Řídím náplň svého života** 8.3.1 Nakládám se svým časem 8.3.2 Řídím svou cestu vzděláváním 8.3.3 Řídím svou cestu pracovním trhem nebo podnikáním 8.3.4 Smysluplně naplňuji volný čas	**8.2 Umím se o sebe postarat v každodenním životě** 8.2.1 Počítám a odhaduji 8.2.2 Jsem finančně gramotný/á 8.2.3 Pečuji o domácnost 8.2.4 Starám se o zdraví 8.2.5 Zacházím s nebezpečím a rizikem 8.2.6 Jsem právně gramotný	**8.4 Vím, co dělat, když nemám život ve svých rukou** 8.4.1 Znám hranice svobody a umím se v nich pohybovat 8.4.2 Nakládám s autoritou

Ačkoliv struktura našeho kurikula nevychází ze struktury klíčových kompetencí dle RVP ZV, veškerý obsah klíčových kompetencí dle RVP ZV je v našem kurikulu obsažen. Vazby mezi klíčovými kompetencemi a očekávanými výstupy dle RVP ZV a kurikulem školy jsou podrobně popsané v příloze č. 2: Vzdělávací obsah vyučovacích předmětů, zde uvádíme celkový přehled těchto vazeb.

Přehled vazeb vzdělávacích cílů ScioŠkol na klíčové kompetence dle RVP

ScioCíle klíčové kompetence	1 Řídím a poháním své učení	2 Vybírám si, co si pouštím do mysli	3 Rozumím sám/sama sobě	4 Odolávám neúspěchu, tlaku i nejistotě	5 Vytvářím a udržuji dobré vztahy	6 Konám dobro a stavím se zlu	7 Jsem tvůrcem budoucnosti světa	8 Mám život ve svých rukou
k učení	✔	✔						✔
k řešení problémů	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✔	✔
komunikativní	✔	✔			✔		✔	
sociální a personální			✔	✔	✔	✔	✔	
občanské		✔	✔	✔	✔	✔	✔	✔
pracovní	✔	✔		✔		✔	✔	✔
digitální	✔	✔	✔	✔	✔	✔		✔

3.4. Výchovné a vzdělávací strategie

3.4.1. Východiska naší výchovné a vzdělávací strategie

Ucelený soupis výchovných a vzdělávacích strategií používaných napříč výchovně-vzdělávacím procesem ve všech ScioŠkolách představují **pedagogické zásady ScioŠkol**. Ty vycházejí z kombinace nejnovějších poznatků vědy, ověřené zahraniční praxe a našich vlastních zkušeností. Tato kombinace v mnoha bodech vyvrací pevně zakořeněné představy o tom, jak by měla škola správně fungovat. Pedagogické zásady nastavují jak směřování školy, tak práci s dětmi. Vycházíme z nich i ve chvílích, kdy ve škole společně o něčem rozhodujeme.

Děti se chtějí a umějí učit

Děti mají přirozenou, evolucí rozvinutou, potřebu učit se a rozvíjet. Jen díky tomu se naučily chodit, mluvit, navazovat vztahy atd.

Proto věříme nejen tomu, že se děti chtějí učit, ale i tomu, že ví, jak na to. Zároveň platí, že jejich potřeba a schopnost učit se je velmi křehká a lze ji snadno narušit. Hledáme proto neustále cesty, jak ji posílit a vyhýbáme se přitom postupům, které ji likvidují. A v případě, že už narušená je – což se objevuje nejčastěji u dětí přicházejících z tradičních škol – se ji snažíme obnovit.

Metodu odměny a trestu neboli „cukr a bič“, jak se lidově říká, nepoužíváme. Vnější motivaci, a té vnější negativní obzvlášť (trest či hrozba trestu), se při výuce vyhýbáme. Nenutíme děti k učení. Zaměřujeme se na jejich vnitřní motivaci. Na to, jak ji povzbuzovat, rozvíjet a posilovat. Jak do výuky děti vtáhnout a zaujmout je natolik, že se samy budou chtít aktivně účastnit. Chceme, aby denně zažívaly radost z poznání a objevování.

Ve ScioŠkolách dětem nabízíme možnost volby obsahu, cílů, úrovně, které chtějí dosáhnout, včetně volby metod a postupů, které pro dosažení cíle použijí. Limitem je to, aby volba neomezovala ostatní děti. Nabízíme jim ale také témata, která pokládáme za důležitá a v dané chvíli nezbytná.

Každé dítě je jedinečné

Každé dítě má svou individualitu, jedinečnou strukturu osobnosti, své silné i slabší stránky, své zájmy, potřeby a cíle. Každé dítě se vyvíjí jinou rychlostí, různá vývojová období a učící instinkty se objevují v odlišném věku. Každé dítě přichází s jinými zkušenostmi a znalostmi, s jinými prekoncepty a naivními teoriemi.

Významná polská psycholožka Edyta Gruszczyk-Kolczyńska například prokázala, že připravenost dětí na výuku matematiky se v první třídě liší až o 4 roky a teprve ve čtvrté třídě je 95 % dětí (pořád ještě ne všechny!) schopných plně zvládat matematiku v podobě, v jaké se dětem předkládá. Některé děti si potřebují věci osahat a mít k dispozici spoustu příkladů. Jiné jsou už v nižším věku schopné abstraktního uvažování, rychle se zorientují v chaosu a nepotřebují plán. Další naopak plán, řád a vedení vyžadují. Některé děti přicházejí do školy a už umějí číst i psát, jiné cítí potřebu umět číst až v osmi letech. Některé vyrůstaly v bilingvní rodině a umějí dobře cizí jazyk, jiné ještě nezačaly atd.

Odlišnosti a individualitu nepotlačujeme, naopak je oceňujeme a rozvíjíme. Ve ScioŠkolách se především snažíme všechny rozdíly mezi dětmi respektovat a podmínky učení maximálně přizpůsobit možnostem a potřebám každého z nich. Takový přístup pochopitelně omezuje možnost sestavit jednotný a přesný výukový plán společný všem dětem.

Přes veškerou snahu nezaručuje respektování jedinečnosti každého dítěte individuální přístup v každé situaci. To bohužel z mnoha důvodů není pro školy možné. A nebylo by to dobré ani pro děti. Nechceme z nich vychovávat sněhové vločky. V životě na ně čeká celá řada situací, ve kterých se budou muset umět přizpůsobit.

Otevřenost světu mimo školu

Děti se učí všude, nejen ve škole. A učí se pořád. Většinu toho, co umíme a známe, se naučíme mimo školní prostředí a často úplně jinak, než záměrným a uvědomělým učením.

Proto je ScioŠkola otevřené prostředí (viz též hodnota Otevřenost). Víme, že pro děti důležité věci se často odehrávají právě mimo školu, a tak hledáme možnosti, jak děti prostřednictvím školy zapojit do skutečného světa. Rádi do školy vnášíme aktuální, palčivá, zajímavá a inspirativní témata. Necháváme děti, aby své zájmy, znalosti a zkušenosti přinášely do školy a rozšiřovaly tak obzory ostatním. Snažíme se také propojit ScioŠkoly s širokou veřejností. To, co ve školách žijeme a co nám funguje, rádi sdílíme s ostatními. Ať už jde o výtvory a projekty dětí, nebo o nový přístup k učení, který jsme u nás vyzkoušeli a který může inspirovat ostatní školy.

Rozmanité a motivující prostředí

Jedna věc je mít doma plno knih, druhá věc je si v nich číst. Jedna věc je mít v osnovách Ohmův zákon, druhá věc je, jestli je učitel fyziky také nadšený elektrotechnik.

Tím chceme říct, že prostředí, které obklopuje dítě ve škole, a samozřejmě i každého z nás kdekoliv jinde, má vždy dvě strany. První jde zpravidla snadno popsat, doložit a třeba i vykázat do třídní knihy, druhou je těžké zachytit a přesně formulovat. První lze „koupit“, zatímco druhá patří k věcem, které se za peníze pořídit nedají.

Ve ScioŠkolách pokládáme za důležitější tu část, která je v lidech. Bohatý a rozmanitý svět věcí a informací dnes obklopuje děti na každém jejich kroku. Ve škole bychom jim proto o to víc chtěli nabídnout rozmanitost lidskou.

Mnohotvárné prostředí ve ScioŠkolách vzniká hlavně propojováním dětí různého věku napříč celou školou. Tak, aby se mohly vzájemně obohacovat, inspirovat, napodobovat a učit se jeden od druhého. S tím souvisí i výběr průvodců tak, aby to byli lidé různého věku, s odlišnými zájmy, schopnostmi a dovednostmi, různých způsobů uvažování i rozdílných temperamentů.

Nejdůležitějším prvkem zdravého školního prostředí je bezesporu všudypřítomná chuť, touha a potřeba učit se. Tu mají sice děti vrozenou, ale jen stěží ji mohou rozvíjet s někým, koho učení nezajímá. Pokud ale děti na průvodcích vidí, že je vzdělávání součástí i jejich života, tím víc jsou samy z učení nadšené.

Směřující prostředí

V době lovců a sběračů bylo smyslem všeho učení v dětství porozumět co nejlépe světu kolem. Nic víc. Všichni ve skupině uměli skoro totéž. Možná jen někdo lépe sestavoval luky a jiný lépe brousil hroty šípů, někdo lépe stopoval zvěř nebo byl šikovnější v lezení po stromech. Ale v zásadě uměli všichni všechno a všichni stejně. A protože se naše mozky od té doby neměly čas změnit, učící instinkty, kterými jsou děti vybavené, jsou evolucí pořád nastavené tak, že jsou děti schopné naučit se víceméně všechno. Jejich učící instinkty ale nestíhají reagovat na složitost dnešního světa a na vybírání si z tolika dostupných možností, podnětů, informací a lákadel. Mnohotvárné a motivující prostředí nemůže být bezbřehé a nepřehledné. Má být tak obsáhlé, aby děti vždycky našly to, co pro své učení právě potřebují, ale nemusí být neomezené. Když se například děti učí sociálnímu chování, potřebují k tomu poznat dostatečně pestrou skupinu lidí, ale dlouhodobé vztahy pak navazují jen s několika z nich. Kdyby se při každém příchodu do třídy setkávaly s novými dětmi, jistě by to byl problém.

Bezpečné a přívětivé prostředí

Bezpečné prostředí je pro učení nezbytné. Za bezpečné školní prostředí se pokládá takové, ve kterém dětem nehrozí žádné přímé nebezpečí. Neohrožují je spolužáci např. šikanou nebo posměchem ani učitelé např. křikem. Stres ve škole působí i zkoušení, písemka či neudělaný domácí úkol. O bezpečném prostředí pro učení je důležité uvažovat v širším kontextu. Pomůže nám s tím Maslowova pyramida potřeb. Nejvhodnější prostředí pro učení je

takové, kde jsou uspokojeny všechny potřeby dítěte s výjimkou té nejvyšší – potřeby seberealizace. Právě ta je pak uspokojována při učení.

Ve ScioŠkolách vytváříme prostředí, které lze nazvat nejen bezpečné, ale i příjemné či přívětivé. Nezapomínáme na to, že dětství a dospívání je plnohodnotná část života, nikoli jen příprava na něj. Bezpečí znamená prostředí, ve kterém se děti umějí orientovat a vědí, jak se v něm chovat. Klíčová pro pocit bezpečí jsou proto předvídatelná, jasná a srozumitelná pravidla života školy, psaná i nepsaná. A také důvěra. V průvodce, ve spolužáky nebo v to, že se věci vyvinou správným směrem.

Bezpečí ovšem není absence rizika či dokonce jistota úspěchu. Bez rizika není pokrok, a není bez něj ani efekt učení. Proto se s dětmi ve ScioŠkolách přiměřeným rizikům nevyhýbáme.

Všichni se chceme cítit užiteční a přijímaní druhými lidmi. Navzájem se respektujeme a vytváříme prostředí, které oceňuje práci každého dítěte i průvodce. Děti bereme takové, jaké jsou, jejich případné chyby a slabé stránky nekritizujeme, ale bereme je vždy jako výzvu a podnět ke zlepšení.

Hlavním aktérem učení má být dítě

Učení je vždy aktivní proces, který probíhá v hlavě žáka. Většinou je provázeno i nějakou vnější aktivitou, ale není to podmínka. Někdy jen dítě sedí a poslouchá nebo si něco prohlíží, nebo dokonce jen tak sedí a zdánlivě nedělá vůbec nic. Ale přitom se učí. Dítě se vlastně učí pořád.

Otázkou tak není, zda je dítě aktivní, ale o jakou aktivitu jde. Jak probíhá, kdo ji iniciuje, řídí, kontroluje a co je jejím výsledkem. Když dítě poslouchá výklad učitele, často jeho aktivita spočívá jen v tom, že se snaží zapamatovat si to, co učitel říká. Výsledkem takové aktivity, pokud je úspěšná, je, že si dítě pamatuje informace, které učitel říkal, a při zkoušení je umí zopakovat. Taková aktivita má i jeden významný vedlejší účinek: dítě se učí memorovat a procvičuje se v zapamatování informací. Zcela jiná je situace, když dítě dělá tu nejpřirozenější věc: zkoumá své okolí, snaží se ho ovládnout, porozumět jeho zákonitostem. Zde je iniciátorem aktivity dítě, plánuje ji, řídí. Jeho činnost se vědomě neorientuje na zapamatování informací. K tomu dochází zcela samovolně, pokud je to třeba. Dítě se neučí proto, aby zopakovalo nějaký text, ale aby ovládlo realitu. A aby ji mohlo ovládnout, potřebuje porozumět jejím zákonitostem. Učí se pak zejména tím, že aktivně zkoumá (zvládá) prostředí, které ho obklopuje.

Ve ScioŠkolách uplatňujeme zásadu: Cokoliv mohou udělat děti, ať to udělají – od úklidu, přes plánování výuky své či pro ostatní, přípravu, plánování či řízení projektu, nákup materiálu, zpětnou vazbu až třeba po vyřizování správní agendy školy a odpovídání na emaily. A to dokonce i v případě, že při tom chybují (v situacích, které nezpůsobí velké škody či újmy). Dopřáváme dětem přiměřeně jejich možnostem autonomii v tom, jak a kdy se učí nebo co dělají, dáváme jim možnost vybrat si, čemu se budou věnovat. Ideální stav je takový, že každé dítě má maximální autonomii, jakou je samo schopné zvládnout, a plnou podporu v tom, co zatím ještě zvládnout neumí.

Průvodce se upozaďuje. Není tím, kdo do dětí vědění aktivně tlačí, ale ani referentem zábavy, který je celou dobu musí bavit. Jeho úkolem je nabízet dětem příležitosti, otevírat jim dveře. Ve všech případech je ale důležité, aby všichni, tedy vedení školy, průvodci, rodiče a hlavně děti, vnímali, že zodpovědnost za učení mají především děti.

Zpětná vazba, ne známky

Jak se dítě naučí z kostek postavit věž? Staví - věž spadne, pro dítě je to zpětná vazba. Staví líp, věž je vyšší - spadne, a tak dál. Stejně se dítě učí mluvit, chodit atp. Podobně se to naučily i děti, které ve ScioŠkole postavily boudu pro psa, do které se nevešel. Nebylo nutné jim říkat, že to je špatně, nebo je srovnávat s někým, kdo by to postavil líp. Měly dostat pětku za to, že to bylo špatně? Nebo trojku s tím, že to sice byla bouda, ale ne pro tohohle psa? A co takhle jedničku za snahu? Chcete snad po mateřské škole coby rodiče nějaké vysvědčení? Rozdáváte doma dětem známky? Jistěže jim dáváte zpětnou vazbu na to, co dělají, ta je důležitá. Ale nechce se

nám věřit, že byste k tomu využívali známkování. Tak proč má spousta lidí dojem, že ve škole se bez toho dítě neobejde?

Ve ScioŠkolách děti nenálepkujeme. Vyhýbáme se srovnávání, ať už jde o srovnávání s normou danou předpisem, standardem, či ostatními dětmi. Připadá nám to spíš škodlivé a rozhodně ne užitečné. Známky ani jiné hodnotící nástroje proto nepoužíváme. Důležité je navést dítě, aby samo odhalilo chybu, kterou udělalo, podpořit ho při její nápravě, případně nabídnout lepší postup.

Podporujeme schopnost dětí vzájemně si poskytovat užitečnou zpětnou vazbu a také zpětnou vazbu přijímat.

Se zpětnou vazbou úzce souvisí i otázka práce s chybou. Chybu ve ScioŠkolách pokládáme za nezbytný zdroj poznání a popud k dalšímu hledání. Chyba je pro nás vždycky výzvou k nápravě.

Zóna nejbližšího rozvoje

Zóna nejbližšího rozvoje je virtuální prostor, úkol, výzva, kde se dítě učí něco, co ještě neumí, ale je v jeho aktuálních možnostech to zvládnout. Na začátku chybuje, postupuje pomalu, váhá, zkouší, vyhledává pomoc. Nakonec ale úkol zvládne. Zóna nejbližšího rozvoje vysvětluje, že se učíme, rosteme a zlepšujeme hlavně tehdy, kdy překračujeme vlastní dosavadní limity. Nebývá to úplně příjemná záležitost, ale o to příjemnější pocit se se zvládnutím každé další výzvy dostaví. Učení bez opouštění komfortní zóny zkrátka není možné.

Ve ScioŠkolách se snažíme, aby se každé dítě pohybovalo v zóně svého nejbližšího rozvoje. Proto dětem nebráníme pustit se do obtížných úkolů. Klademe před děti velké výzvy (nejen to, co jim jde), často větší, než je pro ně obvyklé. A když pak nastavené překážky překonají, necháváme je naplno prožít radost a uspokojení z toho, že to zvládly. Na druhou stranu je také přirozené, že se jim čas od času něco nepovede. Do nových situací, výzev a příležitostí žádné z dětí nenutíme. Až přijde čas, pustí se do nich samy od sebe.

Činnosti za zónou nejbližšího rozvoje bývají už rizikové příliš. Dnes vám každý ortoped potvrdí, že různé pomůcky, které měly dětem pomoci co nejdříve „na nohy", jsou nebezpečné a škodlivé. Mohou způsobit propadnutí klenby dětské nohy, poškodit kyčle, zkřivit páteř. Dítě samo nejlépe ví, kdy má začít chodit, a my už víme, že snaha pomoci mu chodit co nejdřív může být dokonce nebezpečná. Ale je to třeba u čtení či matematiky jiné? Děti, které jsou předčasně nucené učit se číst, často skončí tak, že sice i nahlas přečtou text, ale vůbec neví, co četly, čtou bez porozumění. Nejpravděpodobnější vysvětlení toho je, že se učily číst mimo zónu nejbližšího rozvoje, dřív než na to byly zralé.

Víme, že o učení toho hodně nevíme

O samotném procesu učení toho (zatím) ví věda jen málo.

V roce 1929 zahájil Louis P. Bénézet, superindentent pro školství v New Hampshire zajímavý experiment. V nejchudších čtvrtích s převahou dětí z rodin, kde žádný z rodičů nemluvil anglicky, pokládal znalost angličtiny za mnohem důležitější než znalost matematiky. Navíc měl dojem, že výuka matematiky v prvních třídách školy dětem víc škodí, než prospívá. Experiment spočíval v tom, že děti až do 6. třídy prostě matematiku, jak ji známe, neměly. Neučily se sčítat, odčítat, násobit ani dělit, natož zlomky. Matematiku užívaly jen tam, kde to bylo nezbytné a ve chvílích, kdy se s ní v běžném životě tak jako tak setkávaly – čísla stránek v učebnici, hodiny, základní měření, finance.

Na začátku 6. třídy tak v testech z matematiky přirozeně zaostávaly za svými vrstevníky z jiných škol. Už v pololetí, tedy za pouhého půl roku, byly ale jejich výsledky v matematice srovnatelné a na konci šesté třídy své vrstevníky dokonce předčily. Nejvíce bodovaly v úlohách, k jejichž vyřešení je třeba používat zdravý selský rozum.

Dnes většina lidí věří, že s matematikou se má začínat v šesti, nejpozději v sedmi letech. Nakonec, v civilizovaném světě to tak funguje už déle než dvě stě padesát let. Ale je to podobné, jako když lidé v minulosti věřili lékařům, kteří tvrdili, že pouštění žilou je zaručeně zbaví i těch nejhorších neduhů.

Problém není jen v tom, že toho o učení nevíme dost. Větší problém je, že velká část lidí si vůbec neuvědomuje, co všechno nevíme. Z historického vývoje školství je zřejmé, že stovky let se s dětmi ve školách zcela nezodpovědně experimentovalo, navíc v naprostém rozporu s poznatky kognitivních věd. Přitom všichni byli tou dobou přesvědčení, a ve většině škol tomu věří dodnes, že přesně ví, co dělají. Stejně jako při pouštění žilou. A přesto to téměř všechny děti nějak přežily, většina z nich ve zdraví a mnohé z nich se ve školách dokonce i leccos naučily. To svědčí o tom, že člověk je velmi adaptabilní a děti jsou schopné učit se i ve velmi nevhodném a někdy i nepřátelském prostředí. Na téměř cokoli jsou schopné se adaptovat. Někdy ale adaptace (učení) nemá s původními cíli vzdělavatelů nic společného. Třeba když se děti místo látky naučí opisovat.

Ve ScioŠkolách víme, že toho mnoho nevíme. A tak neustále hledáme nejlepší možná řešení. Pouštíme se do různých experimentů s učením, ale vždy s velkou opatrností. Pečlivě přitom sledujeme reakce dětí. Nuda, nezájem a nespokojenost jsou pro nás signálem, že něco děláme špatně, a tak hledáme nápravu.

Bez ohledu na všechny teorie učení se zdá, že jednou z nejstarších a nejosvědčenějších metod učení je nápodoba. Děti napodobují výrazy, chování, způsoby myšlení, přístup k problémům, hodnotové rámce, koníčky atd. Proto jsme přesvědčení, že i přes všechno, co o učení nevíme, je jednou ze záruk úspěšného učení pečlivý a důsledný výběr průvodců.

3.4.2. Způsoby výuky a metody výchovné a vzdělávací práce

Jsme škola otevřená různým podnětům a nedržíme se jedné určité pedagogické doktríny. Věříme, že není jen jedna konkrétní metoda či pedagogická škola, která by byla vhodná absolutně. Svou práci stavíme na individuálním přístupu k dítěti a ke skupině, a proto pro různé děti a různé cíle volíme různé metody, u nichž vždy vyhodnocujeme jejich vhodnost, potenciální efektivitu a proveditelnost. Opíráme se přitom o aktuální poznatky kognitivních věd. Z teorií, přístupů a metod, které jsou pro nás inspirativní a které častěji bereme v potaz při plánování výuky, lze uvést např.:

- Pedagogický konstruktivismus (Tonucci, Piaget)
- Responzivní výuka (Hattie)
- Teorie kognitivního zatížení (Sweller)
- Self-determination theory (Ryan, Deci)
- Zóna proximálního rozvoje (Vygotskij)
- Koučující přístup
- Respektující výchova (Nováčková, Gordon, Goleman)
- Kooperativní učení
- Čtením, psaním ke kritickému myšlení
- Globální výchova

Zde uvádíme nejčastější způsoby vedení vzdělávací a výchovné práce:

Projektové vyučování

Ve škole pracujeme s několika typy projektů. Ústřední téma je vždy zpracováváno z různých pohledů, které pak propojením umožňují hlubší a komplexnější porozumění než jednooborové vnímání jevů a problémů. Tento přístup rozvíjí všechny klíčové kompetence definované v RVP ZV a navíc umožňuje přirozeně začleňovat a aktivně rozvíjet průřezová témata.

Skupinové a kooperativní učení

Žáky často rozdělujeme do pracovních skupin nebo je necháváme tyto skupiny spontánně vytvářet. V jejich rámci si děti osvojují kromě učiva také dovednost spolupracovat, rozdělovat a plánovat práci. Některé úkoly jsou koncipovány tak, že dosažení cíle je vázáno na spolupráci s ostatními. Děti v malých skupinách zaujímají různé role a výsledky práce jednotlivců se spojí v naplnění skupinového cíle.

Individuální rozhovory

Každý žák ve škole se pravidelně setkává se svým mentorem na individuálních rozhovorech. Cílem takového rozhovoru je reflexe současného stavu dítěte, a to jak z pohledu vzdělávacího, tak i sociálního. Na základě reflexe si pak žák plánuje své další vzdělávací cíle, s mentorem pomocí koučovacího přístupu překonává těžkosti. Starší děti plánují a rozmýšlejí svou další cestu vzděláváním.

Problémové vyučování

Tam, kde je to možné, nepředkládáme žákům hotové informace, ale na základě toho, co vědí, formulujeme problém, který pak mají žáci řešit. Žáci při této metodě pracují individuálně, ve dvojici nebo ve skupině. Problémovou metodou žáci rozvíjejí své kompetence k řešení problémů.

Návaznost učiva na životní zkušenosti žáků

Aktivně využíváme představ, které žáci o probíraném jevu získali ve svém předchozím životě, tedy dříve než je systematicky probírán ve škole. Samotné kompetence si zde buduje sám žák, průvodce mu svou činností vytváří bezpečné „lešení“. Úlohou průvodce při tomto postupu je mimo jiné navozovat takové situace, ve kterých si žák uvědomuje nejen to, co již ví, ale také to, co ještě neví, a je motivován k tomu, aby si vědomosti, dovednosti, znalosti doplnil, případně upravil. Tímto podporujeme vnitřní motivaci dětí a kompetenci k učení a řešení problémů.

Vrstevnické vyučování

Výuka probíhá zčásti ve věkově heterogenních skupinách, ve kterých mají děti možnost dosahovat cílů s ohledem na svoje aktuální schopnosti. Součástí vrstevnického učení jsou ad hoc diskuze, kdy si děti navzájem pomáhají s učením, nebo skupinové diskuze směřující k ověření porozumění učiva i k rozvoji metakognice.

3.5. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Jestliže průvodce vysleduje u žáka projevy, které by mohly být způsobeny specifickou poruchou učení nebo jiným zdravotním či sociálním handicapem, informuje o svém zjištění zákonné zástupce žáka a společně s nimi a příslušným odborníkem (školní psycholog, speciální pedagog) hledá cesty směřující k zažití učebního úspěchu a úspěšné socializaci těchto dětí. Zařazení dětí do speciálně-pedagogické péče zároveň navrhuje školní speciální pedagog, na základě depistážní a diagnostické činnosti, kterou pravidelně vykonává. Plán pedagogické podpory se zpracovává tehdy, nepostačí-li ke vzdělávání žáka s podpůrným opatřením prvního stupně pouhé zohlednění jeho speciálních vzdělávacích potřeb při vzdělávání.

Jestliže zákonní zástupci žáka požádají o vyšetření žáka pedagogicko-psychologickou poradnu (dále jen PPP), popřípadě speciálně pedagogické centrum (dále jen SPC) či středisko výchovné péče a toto akreditované pracoviště potvrdí, že se jedná o žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen SVP) s potřebou podpůrných opatření druhého až pátého stupně, je žák dále vzděláván a hodnocen na základě doporučení odborného pracoviště, případně na základě individuálního vzdělávacího plánu vytvořeného na podkladě diagnostických závěrů z PPP.

Klíčovou metodou práce v naší škole je pravidelné nastavování individuálního vzdělávacího plánu, který vychází z možností a potřeb jednotlivých žáků, a který se zpracovává tehdy, je-li to uvedeno v doporučení ŠPZ a zákonný zástupce s tím souhlasí. Plán si děti společně s průvodci v pravidelných intervalech vyhodnocují a aktualizují. To umožňuje průvodcům společně s dětmi se SVP nastavit takový plán, který je v zóně jejich nejbližšího rozvoje a dětem umožňuje zažít úspěch. Lepšímu začlenění dětí se SVP napomáhá také přítomnost heterogenních skupin a aktivit ve škole (ScioFam, projektové vyučování), kde se mohou lépe začlenit dle jejich úrovně, tempa, znalostí a dovedností.

3.6. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Postup výuky u žáků mimořádně nadaných je obdobný jako u dětí se znevýhodněním. Vycházíme z toho, že i mimořádně nadaný žák má své specifické vzdělávací potřeby, které je třeba reflektovat a podle nich uzpůsobit výuku.

Vzhledem k tomu, že v naší škole je výuka individualizována, a to průběžně, je možné takové specifické potřeby zohlednit při plánování výuky.

V případě, že průvodce identifikuje u dítěte projevy mimořádného nadání, informuje o tom zákonné zástupce a společně s nimi a případně s dalšími odborníky (školní psycholog či jiná zařízení zabývající se praxí s mimořádně nadanou mládeží) hledají optimální cesty pro další edukaci. Stejně jako u dětí se SVP je hlavním nástrojem péče o nadané děti možnost tvorby vlastního plánu, který umožňuje dětem pohybovat se v zóně proximálního rozvoje.

Nepostačí-li prosté zohlednění mimořádného nadání při vzdělávání (které ve většině případů, vzhledem ke školnímu systému, postačuje), zpracuje škola pro vzdělávání žáka plán pedagogické podpory. Dospěje-li škola k závěru, že žákovi by prospělo některé z podpůrných opatření, informuje zákonné zástupce o možnosti navštívit ŠPZ a nechat dítěti doporučit podpůrné opatření financované ze státního rozpočtu. Doporučí-li to ŠPZ, zpracuje škola Individuální vzdělávací plán.

3.7. Začlenění průřezových témat

Všechna průřezová témata vymezená RVP ZV (Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova, Mediální výchova) máme začleněna do struktury osmi vzdělávacích cílů ScioŠkol, dílčích kompetencí a stavebních kamenů a jejich obsah je tak promítnut do konkrétních znalostí, dovedností a postojů, jimiž má být absolvent ScioŠkoly vybaven. Na úrovni ŠVP jsou tedy definovány stejně jako vzdělávací obsahy vycházející z jednotlivých vzdělávacích oblastí a oborů RVP ZV. Výčet průřezových témat a jejich tematických okruhů a přehled toho, ve kterých stavebních kamenech jsou začleněny, podává třetí část přílohy č. 2 tohoto vzdělávacího programu.

Ve výuce jsou všechna průřezová témata realizována začleněním jako integrální součást vyučovacích předmětů *Zvídavost a seberozvoj*, *Morální hodnoty* a *Samostatnost*. Škola realizuje všechny tematické okruhy průřezových témat, a to ve všech ročnících Expediční ScioŠkoly, tady od 6.–9. třídy.

4.Učební plán

4.1. Vymezení vyučovacích předmětů

4.1.1. Vyučovací předměty a jejich vazba na cíle vzdělávání

Výuka probíhá v rámci vyučovacích předmětů, které integrují vzdělávací obsah napříč vzdělávacími oblastmi a obory. Vyučovací předměty vycházejí ze vzdělávacích cílů ScioŠkol a zaměření ŠVP:

- *Zvídavost a seberozvoj*
- *Morální hodnoty*
- *Samostatnost*

Tyto vyučovací předměty představují hlavní oblasti, na které se v rámci vzdělávacích cílů zaměřujeme. Integrují tedy nejen vzdělávací oblasti a obory, ale taky 8 ScioCílů na úrovni jednotlivých stavebních kamenů. Samotná výuka je strukturována do menších dílčích organizačních forem, které více odpovídají tématickému vymezení vzdělávacích oblastí a oborů. Podrobněji viz. Učební osnovy. Tyto vyučovací předměty jsou zvoleny tak, aby umožnily co nejlépe v rámci hodnocení sledovat učební pokrok žáků s ohledem na vzdělávací cíle podle zaměření tohoto ŠVP. Níže je orientační přehled zařazení jednotlivých dílčích vzdělávacích cílů do vyučovacích předmětů, podrobněji, na úrovni jednotlivých stavebních kamenů, je vzdělávací obsah vyučovacích předmětů upřesněn v učebních osnovách.

8 ScioCílů	Dílčí cíle	Zvídavost a seberozvoj	Morální hodnoty	Samostatnost
1 Řídím a poháním své učení	1.1 Nástroje a zdroje učení	✔✔		✔
	1.2 Řízení a organizace učení	✔✔		✔
	1.3 Pohánění učení	✔		✔✔
2 Vybírám si, co si pouštím do mysli	2.1 Posoudím pravdivost informací a udělám si podložený názor	✔✔		✔
	2.2 Omezuji zkreslování svého chápání reality	✔	✔	
	2.3 Aktivně si vybírám, co si pouštím do mysli	✔✔		
3 Rozumím sám/sama sobě	3.1 Rozumím svému rozumu a svým emocím	✔	✔	
	3.2 Aktivně pracuji se svou myslí	✔✔		
	3.3 Vím, odkud přicházím a kam směřuji	✔	✔	
4 Odolávám neúspěchu, tlaku i nejistotě	4.1 Pečuji o svou duševní a fyzickou pohodu			✔✔
	4.2 Zvládám stres	✔		✔
	4.3 Vyrovnám se s nezdarem, neúspěchem i nepřízní osudu	✔		✔
	4.4 Vyrovnám se s extrémní zátěží a tlakem			✔
	4.5 Vyrovnám se s nejistou			✔

5 Vytvářím a udržuji dobré vztahy	5.1 Umím komunikovat		✔	✔
	5.2 Spolupracuji		✔	
	5.3 Vytvářím trvalé vztahy		✔	
6 Konám dobro a stavím se zlu	6.1 Jsem oporou pro lidi ve svém okolí		✔	
	6.2 Usiluji o dobrý svět		✔	
7 Jsem tvůrcem budoucnosti světa	7.1 Promýšlím, jak tvořit lepší budoucnost		✔	
	7.2 Umím realizovat změnu		✔	
8 Mám život ve svých rukou	8.1 Plním si své sny			✔
	8.2 Umím se o sebe postarat v každodenním životě	✔		✔✔
	8.3 Řídím náplň svého života	✔		✔
	8.4 Vím, co dělat, když nemám život ve svých rukou		✔	

Přehled skladby vzdělávacích cílů ScioŠkol ve vyučovacích předmětech

4.1.2. Obsahové vymezení vyučovacích předmětů na základě vzdělávacích oblastí a oborů RVP ZV

Skladba předmětů z hlediska vzdělávacích oblastí, vzdělávacích oborů a průřezových témat dle RVP vychází z vazeb konkrétního obsahu jednotlivých stavebních kamenů vzdělávacích cílů ScioŠkol na očekávané výstupy RVP ZV, viz část II přílohy č. 2 tohoto ŠVP. Zde uvádíme pro orientaci přehledovou tabulku vazeb na úrovni vzdělávací obory / průřezová témata na 8 ScioCílů.

Vzdělávací oblasti RVP	Vzdělávací obory RVP	8 Vzdělávacích cílů ScioŠkol							
		1 Řídím a poháním své učení	2 Vybírám si, co si pouštím do mysli	3 Rozumím sám/sama sobě	4 Odolávám neúspěchu, tlaku i nejistotě	5 Vytvářím a udržuji dobré vztahy	6 Konám dobro a stavím se zlu	7 Jsem tvůrcem budoucnosti světa	8 Mám život ve svých rukou
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	✔	✔✔	✔		✔✔	✔	✔	✔
	Cizí jazyk	✔				✔			
	Další cizí jazyk	✔	✔			✔			
Matematika a její aplikace		✔	✔		✔				✔✔
Informatika		✔✔	✔		✔	✔		✔	✔
Člověk a společnost	Dějepis	✔	✔✔	✔			✔	✔	✔
	Výchova k občanství	✔	✔✔	✔	✔	✔✔	✔	✔	✔✔
Člověk a	Fyzika	✔	✔				✔		✔

Vzdělávací oblasti RVP	Vzdělávací obory RVP	8 Vzdělávacích cílů ScioŠkol							
		1 Řídím a poháním své učení	2 Vybírám si, co si pouštím do mysli	3 Rozumím sám/sama sobě	4 Odolávám neúspěchu, tlaku i nejistotě	5 Vytvářím a udržuji dobré vztahy	6 Konám dobro a stavím se zlu	7 Jsem tvůrcem budoucnosti světa	8 Mám život ve svých rukou
příroda	Chemie		✔				✔		✔
	Přírodopis		✔	✔	✔		✔		✔
	Zeměpis	✔	✔						
Umění a kultura	Hudební v.		✔						✔
	Výtvarná v.	✔	✔✔		✔	✔			
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví		✔	✔	✔	✔	✔		✔
	Tělesná v.	✔	✔	✔	✔	✔			✔
Člověk a svět práce		✔	✔	✔		✔		✔	✔✔
Průřezová témata	OSV	✔✔	✔	✔	✔	✔✔	✔	✔	✔✔
	VDO		✔			✔	✔	✔	✔
	VMEGS		✔	✔				✔	✔
	Multikult.v.		✔	✔		✔	✔		
	Enviro. v.		✔				✔	✔	
	Mediální v.	✔	✔			✔		✔	

Cizí jazyk a Další cizí jazyk

Jako první cizí jazyk vyučuje škola podle tohoto ŠVP vždy anglický jazyk. Jako druhý cizí jazyk vyučuje škola španělský jazyk, a to od 8. ročníku v rámci předmětu *Zvídavost a seberozvoj* a předmětu *Morální hodnoty*.

Člověk a svět práce

V rámci oboru Člověk a svět práce realizujeme povinný tematický okruh *Svět práce* a dále v plném rozsahu tematický okruhy *Provoz a údržba domácnosti* a *Využití digitálních technologií*. Z ostatních vzdělávacích okruhů zařazujeme vybrané výstupy.

Začlenění doplňujících vzdělávacích oborů

Z doplňujících vzdělávacích oborů RVP realizujeme plně obor Etická výchova a dále některé obsahy volitelných oborů Dramatická výchova, Filmová/audiovizuální výchova a Taneční a pohybová výchova.

4.2. Tabulace učebního plánu

II. stupeň

Vzd. oblasti RVP	Vzd. obory RVP	II. stupeň: 6. a 7. třída předměty dle ŠVP					II. stupeň: 8. a 9. třída předměty dle ŠVP					II. st.
		Zvídavost a sebe-rozvoj	Morální hodnoty	Samo-statnost	součet	disp. hod.	Zvídavost a sebe-rozvoj	Morální hodnoty	Samo-statnost	součet	disp. hod.	celkem
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	1	2	0,8	3,8	0	1	1,9	0,8	3,7	0	**15**
	Cizí jazyk	1	1	1,5	3,5	0,5	1	1	1	3	0	**13**
	Další cizí jazyk				0	0	1	1	1	3	0	**6**
Matematika a její aplikace		1,2	1	1,5	3,7	0	1,2	1,1	1,5	3,8	0	**15**
Informatika		0,5	0,5	0,5	1,5	0,6	0,5	0,5	0,5	1,5	0,4	**6**
Člověk a společ-nost	Dějepis	0,5	1	1	2,5	0	0,5	1	1	2,5	0	**10**
	Výchova k občanství											
Člověk a příroda	Fyzika	1,5	1,5	2	5	0	1,5	1,5	2	5	0	**20**
	Chemie											
	Přírodopis											
	Zeměpis											
Umění a kultura	Hudební výchova	1	0,5	1	2,5	0	1	0,5	0,5	2	0	**9**
	Výtvarná výchova											
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	0,5	1	1	2,5	0	0,5	1	1	2,5	0	**10**
	Tělesná výchova											
Člověk a svět práce		0,2	0,2	0,2	0,6	0	0,5	0,5	0,5	1,5	0,6	**4,2**
Průřezová témata		1	1,7	1,7	4,4	4,4	0,3	1,2	1	2,5	2,5	**13,8**
Celková časová dotace		8,4	10,4	11,2	**30**	**5,5**	9	11,2	10,8	**31**	**3,5**	**122**
Rozvržení kombino-vané výuky	Dis.Sync.	4,4	3,5	4,1	12	40 %	4,8	4	3,5	12,3	39,7 %	39,8 %
	Dis.Async.	1	0,5	1,5	3	10 %	1,2	0,5	1,5	3,2	10,3 %	10,2 %

Vzd. oblasti RVP	Vzd. obory RVP	II. stupeň: 6. a 7. třída předměty dle ŠVP					II. stupeň: 8. a 9. třída předměty dle ŠVP					II. st.
		Zvídavost a sebe-rozvoj	Morální hodnoty	Samo-statnost	součet	disp. hod.	Zvídavost a sebe-rozvoj	Morální hodnoty	Samo-statnost	součet	disp. hod.	celkem
	Prez.Exp	3	6,4	5,6	15	50 %	3	6,7	5,8	15,5	50 %	50 %

4.3. Poznámky k učebnímu plánu

4.3.1. Týdenní časové dotace v jednotlivých ročnících

Vzhledem k tomu, že týdenní časové dotace jsou v 6. a 7. třídě totožné, a dále také v 8. a 9. třídě, uvádí tabulace za tyto ročníky časové dotace ve sloučené tabulce, kde odpovídající časová dotace odpovídá každému z obou ročníků z těchto dvojic. Poslední sloupec uvádí celkový souhrn za všechny čtyři ročníky.

Dle tohoto ŠVP není výuka na 1. stupni realizována, proto v tabulaci není uveden.

4.3.2. Časové rozvržení kombinované výuky

Kombinovaná výuka se uskutečňuje v třídách 6.–9. ročníku základní školy ve vyučovacích předmětech: *Zvídavost a seberozvoj*, *Morální hodnoty*, *Samostatnost*. Tedy ve všech vyučovacích předmětech dle tohoto ŠVP.

Výše je v učebních plánech pro jednotlivé ročníky stanoveno, jak je výuka jednotlivých předmětů dle ŠVP rozvržena mezi distanční synchronní, distanční asynchronní a prezenční výuku. Článek 3, dodatku č. 3 k vyhlášení PO KV (č. j. MSMT-1036/2022-25) stanovuje maximální i minimální poměr mezi některými z těchto složek kombinované výuky. Pro 2. stupeň základní školy je rozsah stanoven následovně: podíl distanční výuky nesmí přesáhnout 50 % z celkové časové dotace stanovené pro daný školní rok a v daném ročníku v ŠVP a zároveň podíl asynchronní výuky nesmí přesáhnout 20 % z celkové časové dotace stanovené pro daný školní rok a v daném ročníku v ŠVP.

Časové vymezení distanční výuky: Distanční výuka probíhá v průběhu 3 po sobě následujících týdnů. Synchronní výuka probíhá od pondělí do pátku, od 9:00, nejdéle do 13:15 dle rozvrhu jednotlivých tříd a skupin. Vedle synchronní výuky je stanovena i časová dotace určená na asynchronní výuku v jednotlivých předmětech.

Časové vymezení prezenční výuky: Expedice se konají v délce 5 dnů jednou za 4 týdny. V průběhu školního roku je počítáno celkově s 10-11 týdny prezenčního vzdělávání žáků zařazených do PO KV. Jedna expedice v závislosti na konkrétním týdenním programu může zahrnovat 45 až 60 vyučovacích hodin prezenční výuky. Výše uvedená tabulace učebního plánu vzhledem k nepravidelnému rozvržení výuky uvádí průměrné týdenní časové dotace za čtyřtýdenní cyklus.

4.3.3. Organizační formy

Integrace vzdělávacího obsahu napříč vzdělávacími oblastmi a obory do tří vyučovacích předmětů vychází především z potřeb zaměření školy. V rámci výuky jsou tyto předměty a jejich vzdělávací obsah dále členěn do konkrétních organizačních forem, které strukturují běžnou výuku ve škole dle způsobu práce, nebo tematického zaměření. Bližší upřesnění různých forem výuky a vymezení výše uvedených integrovaných předmětů viz níže v učebních osnovách.

S ohledem na experimentální charakter PO KV se různé formy výuky a struktura týdenního plánu průběžně pravidelně vyhodnocuje, viz autoevaluace Školy. Přesné rozvržení přidělené týdenní časové dotace na jednotlivé předměty do konkrétních forem výuky jsou popsány v příloze ke zveřejněnému rozvrhu na daný školní rok.

Stěžejní součástí povinné výuky a realizace vyučovacích předmětů jsou mimoškolní akce, na kterých se realizuje prezenční výuka, tzv. expedice, viz výše.

4.3.4. Disponibilní časová dotace a průřezová témata

Disponibilní časová dotace je s ohledem na charakter distanční výuky využita na navýšení časové dotace určené pro vzdělávací oblast Informatika, která je integrována do všech vyučovaných předmětů. Konkrétně se jedná o celkovou týdenní časovou dotaci 2 vyučovací hodiny rovnoměrně rozloženou mezi všechny ročníky 2. stupně.

Disponibilní časovou dotací je dále posílen poměrný čas věnovaný vzdělávacímu obsahu z oblasti Člověk a svět práce v 8. a 9. ročníku, a to souhrnně o 1,2 vyučovací hodiny. Souhrnně je o 1 vyučovací hodinu navýšena také týdenní časová dotace věnovaná vzdělávacímu obsahu z oboru Cizí jazyk.

Největší část disponibilní časové dotace je využitá na výuku průřezových témat, konkrétně souhrnně 13,8 hodin týdenní časové dotace na 2. stupni. Na průřezová témata je disponibilní časová dotace použita, ačkoliv nejsou realizována formou samostatných předmětů, nicméně určení disponibilní časové dotace odpovídá tomu, že je vzdělávacímu obsahu průřezových témat věnována ve škole s ohledem na naše zaměření a vzdělávací cíle zvýšená pozornost i čas.

5. Učební osnovy

5.1. Obecné poznámky ke vzdělávacímu obsahu

5.1.1. Úrovně zvládnutí ScioCílů a distribuce očekávaných výstupů podle RVP ZV

Jak bylo popsáno výše v Charakteristice ŠVP, každý vzdělávací cíl je rozpracován na dílčí kompetence, které jsou pak rozpracovány do stavebních kamenů obsahujících konkrétní znalosti, dovednosti a postoje. Ty jsou rozpracovány do šesti úrovní, ke každé úrovni je orientačně přiřazen jeden stupeň školního vzdělávání:

<table>
<tr><th>Úroveň Scio kurikula</th><th>Stupně vzdělávání a výstupy RVP ZV</th><th>Ročník ZV</th></tr>
<tr><td>0</td><td colspan="2">Předškolní vzdělávání</td></tr>
<tr><td rowspan="3">1</td><td rowspan="3">I. stupeň ZV
1. období</td><td>1</td></tr>
<tr><td>2</td></tr>
<tr><td>3</td></tr>
<tr><td rowspan="2">2</td><td rowspan="2">I. stupeň ZV
2. období</td><td>4</td></tr>
<tr><td>5</td></tr>
<tr><td rowspan="3">3</td><td rowspan="4">II. stupeň ZV</td><td>6</td></tr>
<tr><td>7</td></tr>
<tr><td>8</td></tr>
<tr><td></td><td>9</td></tr>
<tr><td>4</td><td colspan="2">Konec středního vzdělávání</td></tr>
</table>

5	Expertní úroveň

První, druhá a třetí úroveň Scio kurikula orientačně odpovídají třetímu, šestému a devátému ročníku základního vzdělávání. Znalosti, dovednosti a postoje v nich popsané pak představují cílovou úroveň, k jejímuž dosažení vedeme žáky v naší škole. Ke každé z těchto úrovní je pak definováno učivo, které pomáhá žákům v dosažení daného cíle. Tento popis je součástí přílohy tohoto ŠVP č. 1 ScioCíle a představuje orientační distribuci očekávaných výstupů do delších časových úseků odpovídajících výše popsanému přiřazení ročníků.

Poznámky k distribuci očekávaných výstupů

Výstupy RVP ZV jsou na vzdělávací obsah Scio kurikula málokdy převedeny ve formátu 1:1. Zpravidla platí, že jednoho výstupu RVP ZV lze dosáhnout až osvojením vícero znalostí, dovedností či postojů Scio kurikula. I obráceně pak často platí, že jedna znalost, dovednost či postoj vede k naplnění několika výstupů RVP. Tabulka poskytující odpověď na to, do kterých znalostí, dovedností a postojů Scio kurikula jsou rozpracovány jednotlivé očekávané výstupy RVP ZV, je obsažena jako druhá část přílohy č. 2 tohoto vzdělávacího programu.

Z obecných výchovných a vzdělávacích strategií vyplývá důležité pravidlo pro práci s úrovněmi ScioCílů. Na základě principu Každé dítě je jedinečné a principu Zóna nejbližšího rozvoje (k nim viz kapitolu Charakteristika ŠVP) se řídíme zásadou, že **po jednotlivých stupních Scio kurikula postupují děti, nikoli škola**. Tomu se pak do určité míry přizpůsobuje vzdělávání v naší škole. Proto říkáme, že jednotlivé úrovně Scio kurikula jsou na jednotlivé skupiny ročníku vzdělávání namapovány pouze orientačně. Obsah vzdělávání se však přizpůsobuje tomu, jak na tom s jejich dosahováním jsou jednotlivé děti (tam, kde to vzdělávací formát umožňuje) nebo skupiny dětí (tam, kde je nutno pracovat skupinově). Je tedy zcela v pořádku a v souladu s tímto vzdělávacím programem, pokud např. skupina žáků sedmého a osmého ročníku stále v rámci vzdělávání pracuje na dosahování cílů druhé úrovně, anebo naopak pokud žák druhého ročníku již v rámci vzdělávání pracuje na dosahování cílů třetí úrovně.

Z toho důvodu jsou v přílohách tohoto ŠVP mezi popisy úrovní ponechány i popisy 0. a 1. úrovně a popisy 4. a 5. úrovně, ačkoliv se podle tohoto ŠVP vzdělávají žáci ročníků, které by odpovídali cílovému stavu 2. a 3. úrovně. V případě jednotlivých žáků či jejich skupin lze tedy pracovat na obsazích předcházející úrovni, s níž je počítáno pro základní vzdělávání, a nebo naopak, pomáhat žákům, rozvíjet se i nad rámec úrovně, kterou jsme považovali za finální pro základní vzdělávání. Vyhodnocení toho, jak na tom jednotliví žáci či jejich skupiny jsou, a tedy který vzdělávací obsah pro ně je relevantní, je pak na jednotlivých průvodcích, resp. týmech průvodců vedoucích danou výuku.

5.1.2. Vymezení vyučovacích forem

Integrace vzdělávacího obsahu napříč vzdělávacími oblastmi a obory do tří vyučovacích předmětů vychází především z potřeb zaměření školy: integrované předměty dávají jasnou strukturu vzdělávacích cílů, skrz které lze dlouhodobě sledovat a podporovat pokrok žáků napříč různými vzdělávacími oblastmi a obory.

V rámci výuky jsou vyučovací předměty a jejich vzdělávací obsah dále členěny do konkrétních organizačních forem, které strukturují běžnou výuku ve škole dle způsobu práce, nebo tematického zaměření. Část těchto vyučovacích forem představuje hodiny, které se tématický někdy překrývají se vzdělávacími oblastmi a obory dle RVP, nebo je nějakým způsobem integrují. Tato struktura pomáhá žákům snadněji se orientovat ve struktuře výuky a průvodcům usnadňuje organizaci konkrétních tematických celků v rámci výuky. Zároveň tím, že se jedná pouze o organizační prvky výuky, neodvádí jejich tematické zaměření pozornost od zacílení na konkrétní kompetence. V neposlední řadě umožňuje toto uspořádání snadnější práci s mezioborovými souvislostmi.

Vzdělávání probíhá v následujících vzdělávacích formách:

- **Expedice** představuje zpravidla pětidenní pobytovou nebo putovní mimoškolní vzdělávací aktivitu. Její zaměření je úzce provázáno s tematickým plánem školního roku a integruje vzdělávací obsah napříč všemi oblastmi a obory definovanými v Rámcovém vzdělávacím programu (RVP). Skladba účastnické skupiny je flexibilní a odvíjí se od specifického zaměření každé konkrétní expedice. Tento formát výuky umožňuje žákům získávat znalosti a dovednosti v autentickém prostředí, podporuje mezipředmětové vazby a poskytuje prostor pro praktickou aplikaci teoretických poznatků. Expedice zároveň rozvíjí sociální kompetence, samostatnost a adaptabilitu žáků. Představuje tak efektivní nástroj pro komplexní rozvoj klíčových kompetencí a podporu zážitkového učení v reálných situacích mimo běžné školní prostředí.
- **Horizont** – Jedná se o výuku v tematických blocích, které trvají přibližně jeden měsíc. V rámci těchto bloků se skupina žáků pod vedením průvodce intenzivně zabývá specifickým tématem. Jedná se zpravidla o třítýdenní projekt, kde si žáci vybírají z nabídky témat z oborů: Informatika, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Umění a kultura a Člověk a svět práce. Učební skupiny jsou formovány napříč ročníky podle zvoleného tématu, což podporuje mezigenerační spolupráci a sdílení zkušeností. Průvodci mají možnost konkrétnímu žákovi doporučit, nebo i uložit, výběr určitého tématu na základě jeho individuálních vzdělávacích potřeb, čímž je zajištěn personalizovaný přístup k rozvoji každého žáka. Horizont je plánován tak, aby volené formy práce efektivně přispívaly k plnění ScioCílů, což zajišťuje systematický rozvoj klíčových kompetencí žáků. Na konci každého tematického bloku probíhá prezentační den, během něhož jsou ostatní žáci seznámeni s nejdůležitějšími poznatky daného tématu. Tento závěrečný prvek podporuje rozvoj prezentačních dovedností a sdílení znalostí v rámci celé školní komunity. Horizont tak představuje komplexní vzdělávací nástroj, který kombinuje projektovou výuku, mezioborový přístup a individualizaci vzdělávání, přičemž zároveň cíleně rozvíjí kompetence definované v ScioCílech.
- **Infokruhy** – Infokruhy představují každodenní ranní rituál, který hraje významnou roli v budování školní komunity a přípravě žáků na vzdělávací proces. Tato setkání probíhají na začátku každého vyučovacího dne, a to buď v rámci celé školy. Primárním cílem Infokruhů je společné zahájení dne, vzájemné naladění účastníků a seznámení s denním programem školy. Infokruhy poskytují strukturovaný prostor pro sdílení osobních zážitků a pocitů, čímž podporují rozvoj sociálních a emočních kompetencí žáků. Zároveň slouží jako platforma pro předávání důležitých informací a řešení aktuálních situací či problémů v rámci školní komunity. Nedílnou součástí Infokruhů je prezentace zajímavostí z různých oborů, často vztažených k aktuálnímu datu, což přispívá k rozšiřování všeobecného rozhledu žáků a podporuje mezipředmětové vazby. Tato pravidelná setkání tak efektivně kombinují prvky komunitního učení, informačního managementu a osobnostně-sociálního rozvoje, čímž významně přispívají k vytváření pozitivního a podnětného vzdělávacího prostředí.
- **Kompas** – Kompas je forma skupinové výuky určená pro žáky 8. a 9. ročníku, která integruje vzdělávací oblasti Člověk a svět práce a Osobnostní a sociální výchovu. Primárním cílem Kompasu je vybavit žáky praktickými dovednostmi pro zvládání reálných životních situací, posílit jejich sebedůvěru, rozvíjet schopnost efektivní spolupráce a podporovat zodpovědné rozhodování. Tento předmět představuje nástroj pro komplexní osobnostní rozvoj žáků a jejich systematickou přípravu na budoucí profesní uplatnění i osobní život.
- **Mentorské kruhy a rozhovory -** Mentorský systém je klíčovým prvkem individualizovaného přístupu ke vzdělávání na naší škole. Mentorské kruhy jsou heterogenní skupiny žáků různých ročníků vedené průvodcem-mentorem, které se pravidelně scházejí za účelem reflexe přístupu ke vzdělávání, plánování osobního rozvoje, monitorování psychické pohody (wellbeingu) a vzájemné inspirace. Individuální mentorské rozhovory probíhají mezi žákem a jeho mentorem dle stanoveného harmonogramu, případně častěji dle potřeby. Během těchto setkání se stanovují individuální vzdělávací a osobnostní cíle, plánují se kroky k jejich dosažení, sleduje a vyhodnocuje se pokrok a reflektuje se plnění cílů. Rozhovory se také zaměřují na celkové fungování žáka ve školním prostředí, jeho sociální vztahy a interakce, psychickou pohodu a řešení specifických výchovných či vzdělávacích situací vyžadujících zvýšenou pozornost. Tento

systém slouží jako nástroj pro podporu individuálního rozvoje žáků, posilování jejich autonomie v učení a vytváření pozitivního školního klimatu.

- **Samorost** – Samorost je komplexní vzdělávací aktivita zaměřená na rozvoj samostatnosti, kritického myšlení a prezentačních dovedností žáků. Jedná se o individuální projekt s volitelným tématem, který může zasahovat do všech vzdělávacích oblastí a oborů, čímž podporuje mezipředmětové vztahy a holistický přístup k učení. Projekt trvá zpravidla tři týdny a je charakteristický převahou asynchronní samostatné práce žáků. Struktura projektu zahrnuje předem stanovené kontrolní body, které slouží k průběžnému monitorování pokroku a poskytování zpětné vazby. Po dokončení projektu žáci prezentují výsledky své práce před spolužáky a průvodci. Následuje hodnotící fáze, během níž spolužáci a průvodci poskytují konstruktivní zpětnou vazbu. Toto hodnocení zahrnuje analýzu silných stránek projektu, identifikaci oblastí pro zlepšení a konkrétní doporučení pro budoucí rozvoj žáka. Samorost tak představuje účinný nástroj pro rozvoj klíčových kompetencí, zejména schopnosti samostatně se učit, řešit problémy, kreativně myslet a efektivně komunikovat výsledky své práce.
- **ScioFam** – ScioFam je skupina žáků napříč všemi čtyřmi ročníky, která se pravidelně schází online a na předem určených expedicích. Tvoří sociální skupinu, která je v intenzivní interakci nad různými tématy, přičemž se zaměřuje zejména na předmět Morální hodnoty. Žáci postupně prozkoumávají okruhy jako poznání sebe sama, své kvality a limity, laskavé a respektující jednání, rozlišování dobra a zla, péče o své prostředí a vztah k přírodě. Ve ScioFam se také řeší návrhy na změny v chodu školy, připomínky a stížnosti dětí i průvodců, a plánují se společné akce a expedice, než se tyto záležitosti přinesou na shromáždění.
- **Shromáždění** – Shromáždění je pravidelné setkání všech členů školní komunity, které slouží jako klíčový nástroj participativní demokracie ve škole. Na tomto fóru se řeší otázky fungování školy, včetně přijímání a rušení pravidel vzájemného soužití. Každý účastník má možnost vyjádřit svůj názor, upozornit na problémy nebo navrhnout zlepšení. Senátoři, volení zástupci jednotlivých ScioFam, následně rozpracovávají projednané návrhy a formulují konečné znění pravidel. Tento proces poskytuje žákům praktickou zkušenost s principy zastupitelské demokracie. Shromáždění významně přispívá k rozvoji sedmého vzdělávacího cíle a částí osmého cíle.
- **Triviové projekty** – Triviové projekty představují formu skupinové výuky zaměřenou na oblasti matematiky, anglického jazyka a českého jazyka a literatury. Žáci ze všech ročníků si vybírají projekt primárně zaměřený na jednu z těchto tří oblastí. Průvodce může stanovit minimální dovednostní nebo znalostní kritéria pro účast na konkrétním projektu, případně může žákům účast doporučit na základě jejich individuálních potřeb. Cílem je realizovat výuku, která zdůrazňuje mezipředmětové souvislosti a propojení s reálným životem, přičemž zároveň posiluje rozvoj ScioCílů. Tento přístup umožňuje žákům prohlubovat znalosti a dovednosti v oblasti, která je zajímá nebo ve které potřebují posílit své kompetence, a zároveň podporuje aplikaci těchto znalostí v praktických kontextech.
- **Rozhledy** – Rozhledy představují vzdělávací formát zaměřený na rozvoj všeobecného přehledu a podporu individuálních zájmů žáků. Jedná se o krátké, jednorázové učební bloky věnované konkrétním vybraným tématům napříč různými obory, které efektivně podporují naplňování vzdělávacího cíle 2.3.2 "Buduji si široký přehled, z čeho mohu vybírat". Žáci mají možnost volit si v rámci dvojročí z nabídky čtyř tematických okruhů: Ohníček (diskuze o tématech blízkých dětem, jako jsou kamarádství, rodina, koníčky nebo představy o budoucnosti), Svět pod lupou (zajímavosti z oblasti přírody, techniky, historie a zeměpisu), Pohyb (zahrnuje tělesnou výchovu a zdravý životní styl) a Tvořivý (podporuje umělecké a kreativní aktivity). Tato volitelnost zajišťuje vysokou míru zájmu žáků o probíraná témata a umožňuje individuální rozvoj v oblastech, které žáky nejvíce oslovují. Rozhledy tak představují flexibilní nástroj pro rozšiřování obzorů, podporu vnitřní motivace k učení a rozvoj schopnosti samostatně si volit vzdělávací cesty, čímž přispívají k rozvoji komplexního chápání světa a mezioborových souvislostí.
- **Český jazyk a literatura (ČJ)** – Výuka českého jazyka a literatury probíhá formou skupinové výuky tematicky zaměřené na vzdělávací obsah tohoto oboru. Žáci jsou rozděleni do podskupin v rámci dvojročí, přičemž toto rozdělení reflektuje jejich míru autonomie a individuální zájem o daný obor. Tento přístup

umožňuje efektivní diferenciaci výuky, kdy každá skupina může postupovat vlastním tempem a do hloubky se věnovat tématům odpovídajícím jejich úrovni a zájmům. Součástí výukového procesu je pravidelné plánování výuky a rozvoje jednotlivce s ohledem na jeho aktuální potřeby a dovednosti, což zajišťuje personalizovaný přístup k učení. Cílem výuky je nejen osvojení znalostí, ale především rozvoj čtenářské gramotnosti, kritického myšlení a schopnosti sebevyjádření, což jsou klíčové kompetence pro další vzdělávání i praktický život.

- **Anglický jazyk (AJ)** – Výuka anglického jazyka je realizována formou skupinové výuky, která je tematicky zaměřena na vzdělávací obsah oboru cizí jazyk. Žáci jsou v rámci dvojročí rozdělení do menších skupin podle svých aktuálních jazykových dovedností. Cílem je nejen osvojení jazykových znalostí, ale především rozvoj komunikačních dovedností, interkulturního porozumění a schopnosti využívat angličtinu jako nástroj pro získávání informací a další vzdělávání.
- **Matematika** – Výuka matematiky probíhá formou skupinové výuky tematicky zaměřené na vzdělávací obsah oboru Matematika a její aplikace. Žáci jsou v rámci dvojročí rozděleni do podskupin podle míry jejich autonomie a individuálního zájmu o tento obor. Tento přístup umožňuje efektivní diferenciaci výuky, kdy každá skupina může postupovat vlastním tempem a do hloubky se věnovat tématům odpovídajícím jejich úrovni a zájmům. Součástí výukového procesu je pravidelné plánování výuky a rozvoje jednotlivce s ohledem na jeho aktuální potřeby a dovednosti, což zajišťuje personalizovaný přístup k učení. Cílem výuky je rozvoj matematického myšlení žáků prostřednictvím vlastního objevování a konstruování poznatků. Výuka podporuje vnitřní motivaci žáků, jejich aktivní zapojení do procesu učení a rozvíjí schopnost diskutovat o matematických problémech. Žáci jsou vedeni k tomu, aby vnímali matematiku jako součást každodenního života.
- **Další cizí jazyk (DCJ)** – Výuka dalšího cizího jazyka je realizována formou skupinové výuky, která je tematicky zaměřena na vzdělávací obsah oboru další cizí jazyk. Tento předmět je určen pro žáky 8. a 9. tříd, kteří jsou rozděleni do podskupin podle své aktuální jazykové úrovně. Tento diferencovaný přístup umožňuje efektivní výuku odpovídající schopnostem a potřebám jednotlivých žáků. Cílem je nejen osvojení jazykových znalostí, ale především rozvoj komunikačních dovedností, interkulturního porozumění a schopnosti využívat další cizí jazyk jako nástroj pro rozšiřování obzorů a další vzdělávání.

5.2. Zvídavost a seberozvoj

Rád se rozvíjím a objevuji svět

- vyhledávám příležitosti se posouvat a neustále se učit nové věci
- vím, co mě baví, a dělám, co mě baví
- dokážu pracovat s chybou a učit se v různých prostředích

5.2.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Zvídavost a seberozvoj* (případně zkráceně jen *Zvídavost*) podporuje žáky v zájmu o objevování světa kolem sebe i porozumět sobě sama. V rámci předmětu se žáci učí efektivně se učit, kriticky vyhodnocovat informace a jejich pravdivost a nacházet vnitřní motivaci k dalšímu vzdělávání. Rozvíjí své silné stránky, učí se pracovat s chybou a hledat nové výzvy. Cílem předmětu je také, aby žáci objevili, co je baví, a aktivně se zapojovali do svého vzdělávání. *Zvídavost a seberozvoj* jim pomůže stát se aktivními a zodpovědnými jedinci, kteří se nebojí klást otázky, hledat odpovědi a neustále se rozvíjet.

Součástí předmětu *Zvídavosti a seberozvoje* je na jedné straně budování širokého přehledu možností, z kterých mohou žáci při svém dalším vzdělávání vybírat, a na druhé straně hlubší porozumění vybraným stěžejním poznatkům, které umožňují pochopení celkových souvislostí a základních principů fungování okolního světa.

Těmto vybraným poznatkům říkáme principiální poznatky a patří sem: dědičnost a evoluce, zákony zachování, souvislosti od vesmíru po elementární částice, tržní mechanismy, geopolitické uspořádání světa a uspořádání společnosti.

Zvídavost a seberozvoj propojuje dílčí vzdělávací cíle ze ScioCílů:

- 1. Řídím a poháním své učení
- 2. Vybírám si, co si pouštím do mysli
- 3. Rozumím sám/sama sobě
- 4. Odolávám neúspěchu, tlaku i nejistotě
- 8. Mám život ve svých rukou

Vyučovací předmět *Zvídavost a seberozvoj* vychází a podporuje zejména hodnoty:

- Optimismus
- Otevřenost
- Svoboda
- Aktivita

5.2.2. Obsahové a organizační vymezení

8 Scio Cílů	Dílčí cíle	Organizační formy rozvíjející celý dílčí cíl	Stavební kameny	Organizační formy, v rámci nichž jsou realizovány pouze konkrétní stavební kameny
1 Řídím a poháním své učení	1.1 Nástroje a zdroje učení	AJ, DCJ, Expedice, Horizonty, Samorost, Rozhledy, Matematika	1.1.1 Umím získat poznatky z různých druhů vyjádření	ČJ, Infokruhy, Shromáždění
			1.1.2 Umím získat poznatky ze zkušenosti, z pozorování i z experimentu	
	1.2 Řízení a organizace učení	Samorost, Mentor, Kompas, Horizonty, AJ, DCJ, Rozhledy, Matematika, ScioFam	1.2.3 Umím se učit systematicky a efektivně	
			1.2.4 Dokážu průběžně vyhodnocovat výsledky svého učení	
			1.2.5 Dokážu reflektovat průběh svého učení	Sdílecí kolečko, Expedice
	1.3 Poháněnní učení	Samorost, Kompas, DCJ, AJ, Mentor, Rozhledy,	1.3.2 Umím aktivně pracovat s vnitřní motivací k učení	
2 Vybírám si, co si pouštím do mysli	2.1 Posoudím pravdivost informací a udělám si podložený názor	ČJ, Rozhledy, Samorost, Horizonty, AJ	2.1.1 Posoudím pravdivost informací	
			2.1.2 Principiální poznatky mi pomáhají porozumět tomu, jak svět funguje i pochopit další principy	
	2.2 Omezuji zkreslování svého chápání reality	Shromáždění, ČJ, Expedice, Horizonty	2.2.1 Bráním se zkreslenému vnímání a uvažování	Rozhledy
	2.3 Aktivně si vybírám, co si pouštím do mysli	Horizonty, Rozhledy, Samorost	2.3.1 Vybírám si, co je pro mě důležité, a vyhýbám se	Mentor, Kompas

8 Scio Cílů	Dílčí cíle	Organizační formy rozvíjející celý dílčí cíl	Stavební kameny	Organizační formy, v rámci nichž jsou realizovány pouze konkrétní stavební kameny
			zbytečnostem	
			2.3.2 Buduji si široký přehled, z čeho mohu vybírat	Infokruhy
			2.3.3 Zajímám se o budoucnost	Mentor, Kompas
3 Rozumím sám/sama sobě	3.1 Rozumím svému rozumu a svým emocím	Horizonty, Rozhledy, Mentor, Sdílecí kolečko, ČJ, AJ	3.1.1 Rozumím svému rozumu	
	3.2 Aktivně pracuji se svou myslí	Mentor, Rozhledy, Samorost, Kompas, Expedice	3.2.1 Pozoruji a poznávám sama sebe	
			3.2.2 Vytvářím si žádoucí návyky, odolávám pokušením	
	3.3 Vím, odkud přicházím a kam směřuji	Expedice, Rozhledy, Horizonty, AJ	3.3.1 Znám svoje kořeny	ČJ, Infokruhy
4 Odolávám neúspěchu tlaku i nejistotě	4.2 Zvládám stres	Rozhledy, Expedice, Samorost, Horizonty, Mentor	4.2.1 Posiluji svou mentální i fyzickou odolnost	
	4.3 Vyrovnám se s nezdarem, neúspěchem i nepřízní osudu	Rozhledy, Expedice, Samorost, Horizonty, Mentor, AJ, DCJ, Matematika, Kompas	4.3.2 Umím se zbavit stresu z nezdaru či nepřízně osudu	
8 Mám život ve svých rukou	8.3 Řídím náplň svého života	Mentor, Samorost, Kompas, Rozhledy	8.3.2 Řídím svou cestu vzděláváním	
			8.3.4 Smysluplně naplňuji volný čas	ČJ, DCJ, AJ, Horizonty, Expedice, Sdílecí kolečko

5.3. Morální hodnoty

Rozlišuji dobro a zlo a podle toho jednám

- znám sám sebe, své kvality a limity a pracuji na svém rozvoji
- umím být součástí týmu, respektuji ostatní a jednám laskavě
- pečuji o své prostředí a aktivně přispívám k ochraně přírody

5.3.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Tento předmět vede žáky k rozvoji morálního kompasu a schopnosti činit etická rozhodnutí. Žáci se učí rozpoznávat dobro a zlo, a to jak v každodenních situacích, tak ve složitějších společenských otázkách.

Klíčovým prvkem je sebepoznání. Žáci se učí porozumět svým emocím, hodnotám a motivacím, což jim umožňuje lépe se rozhodovat a budovat zdravé vztahy. V nich klademe důraz na rozvoj empatie a respektu k druhým. Žáci se

učí efektivně komunikovat, naslouchat a řešit konflikty mírovou cestou, čímž přispívají k vytváření pozitivního prostředí ve třídě i mimo ni.

Žáky vedeme k uvědomění si odpovědnosti vůči svému okolí a přírodě. Učí se pečovat o životní prostředí, chránit přírodní a kulturní dědictví a přemýšlet o udržitelné budoucnosti.

Morální hodnoty propojuje dílčí vzdělávací cíle ze ScioCílů:

- 2. Vybírám si, co si pouštím do mysli
- 3. Rozumím sám/sama sobě
- 5. Vytvářím a udržuji dobré vztahy
- 6. Konám dobro a stavím se zlu
- 7. Jsem tvůrcem budoucnosti světa
- 8. Mám život ve svých rukou

Vyučovací předmět *Morální hodnoty* vychází a podporuje zejména hodnoty:

- Morálka
- Aktivita
- Otevřenost
- Odvaha

5.3.2. Obsahové, časové a organizační vymezení

8 Scio Cílů	Dílčí cíle	Organizační formy rozvíjející celý dílčí cíl	Stavební kameny	Organizační formy, v rámci nichž jsou realizovány pouze konkrétní stavební kameny
2 Vybírám si, co si pouštím do mysli	2.2 Omezuji zkreslování svého chápání reality	Shromáždění, ČJ, Expedice, Horizonty	2.2.2 Odolávám manipulacím	
3 Rozumím sám/sama sobě	3.1 Rozumím svému rozumu a svým emocím	Horizonty, Rozhledy, Mentor, Sdílecí kolečko, ČJ, AJ	3.1.2 Vyznám se ve svých emocích	
	3.2 Aktivně pracuji se svou myslí	Mentor, Rozhledy, Samorost, Kompas, Expedice	3.2.1 Pozoruji a poznávám sama sebe	
	3.3 Vím, odkud přicházím a kam směřuji	Expedice, Rozhledy, Horizonty, AJ	3.3.2 Vyznám se ve svých hodnotách	ScioFam, Shromáždění, Mentor, Kompas
5 Vytvářím a udržuji dobré vztahy	5.1 Umím komunikovat	Shromáždění, Sdílecí kolečko, Samorost, AJ, DCJ, ČJ, Expedice, Horizonty, ScioFam, Matematika	5.1.2 Umím naslouchat	
			5.1.3 Vyjadřuji své potřeby a vnímám potřeby ostatních	Mentor, Kompas
	5.2 Spolupracuji	Shromáždění, Sdílecí kolečko, Samorost, AJ, DCJ, ČJ, Expedice, Horizonty, ScioFam, Matematika	5.2.1 Umím pracovat v týmu a vím, jak vést tým	Horizonty, Matematika, Samorost
			5.2.2 Umím řešit konflikty	Mentor, Rozhledy, Expedice

8 Scio Cílů	Dílčí cíle	Organizační formy rozvíjející celý dílčí cíl	Stavební kameny	Organizační formy, v rámci nichž jsou realizovány pouze konkrétní stavební kameny
	5.3 Vytvářím trvalé vztahy	Sdílecí kolečko, ScioFam, Expedice, Rozhledy, Mentor	5.3.1 Vytvářím trvalé přátelské vztahy	Shromáždění
			5.3.2 Vytvářím dobré vztahy v rodině	
			5.3.3 Mám dobré intimní vztahy	Horizonty
6 Konám dobro a stavím se zlu	6.1 Jsem oporou pro lidi ve svém okolí	ScioFam, Shromáždění, Expedice	6.1.1 Pomáhám lidem ve svém okolí	Samorost, Matematika
			6.1.2 Jednám férově a čestně	Mentor, Rozhledy, ČJ, Horizonty, Infokruhy
			6.1.3 Zastanu se druhého	
	6.2 Usiluji o dobrý svět	ScioFam, Shromáždění, Expedice, Horizonty, ČJ, Infokruhy, Rozhledy, AJ, Samorost	6.2.1 Konám společenské dobro a stavím se zlu	
			6.2.2 Chráním přírodní a kulturní dědictví a pečuji o ně	
7 Jsem tvůrcem budoucnosti světa	7.1 Promýšlím, jak tvořit lepší budoucnost	Rozhledy, Horizonty, ČJ, AJ, ScioFam, Expedice, Shromáždění, Infokruhy	7.1.1 Promýšlím, jak tvořit lepší budoucnost	
	7.2 Umím realizovat změnu	Shromáždění, Mentor, Expedice, ScioFam, Horizonty	7.2.1 Umím nastartovat, organizovat a řídit změnu	
			7.2.2 Inspiruji a získávám lidi pro změnu	
8 Mám život ve svých rukou	8.4 Vím, co dělat, když nemám život ve svých rukou	Shromáždění, Expedice, Mentor, Horizonty, Infokruhy	8.4.1 Znám hranice svobody a umím se v nich pohybovat	
			8.4.2 Nakládám s autoritou	

5.4. Samostatnost

Umím se o sebe postarat

- v reálném světě, v přírodě i v online prostředí
- umím se rozhodnout
- nezaleknu se překážek a umím dotáhnout věci do konce

5.4.1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět *Samostatnost* vede žáky k uvědomění si, že schopnost rozhodovat se a mít svůj život pod kontrolou je klíčová pro životní spokojenost. Žáci si osvojí dovednosti potřebné k stanovování a dosahování cílů, včetně schopnosti překonávat překážky, dovést věci do konce a zároveň rozpoznat, kdy je lepší změnit směr.

V rámci tohoto předmětu podporujeme žáky v hledání rovnováhy mezi prací a odpočinkem. Učí je praktickým dovednostem nezbytným pro samostatný život, jako je finanční gramotnost, péče o domácnost a zdraví, základní právní povědomí a další.

Nedílnou součástí předmětu je také pochopení, že ne vždy je možné dosáhnout všeho, co si přejeme. Žáci se naučí přijímat a zvládat situace, kdy je třeba přizpůsobit se okolnostem a najít alternativní cesty k naplnění svých potřeb.

Samostatnost propojuje dílčí vzdělávací cíle ze ScioCílů:

- 1. Řídím a poháním své učení
- 2. Vybírám si, co si pouštím do mysli
- 4. Odolávám neúspěchu, tlaku i nejistotě
- 5. Vytvářím a udržuji dobré vztahy
- 8. Mám život ve svých rukou

Vyučovací předmět *Samostatnost* vychází a podporuje zejména hodnoty:

- Odvaha
- Aktivita
- Svoboda
- Optimismus

5.4.2. Obsahové, časové a organizační vymezení

8 Scio Cílů	Dílčí cíle	Organizační formy rozvíjející celý dílčí cíl	Stavební kameny	Organizační formy, v rámci nichž jsou realizovány pouze konkrétní stavební kameny
1 Řídím a poháním své učení	1.1 Nástroje a zdroje učení	AJ, DCJ, Expedice, Horizonty, Samorost, Rozhledy, Matematika	1.1.3 Vyznám se ve zdrojích i nástrojích učení a umím s nimi pracovat	
	1.2 Řízení a organizace učení	Samorost, Mentor, Kompas, Horizonty, AJ, DCJ, Rozhledy, Matematika, ScioFam	1.2.1 Umím si stanovit cíl učení	
			1.2.2 Umím si učení plánovat	
	1.3 Poháněnní učení	Samorost, Kompas, DCJ, AJ, Mentor, Rozhledy, #samostatná-práce	1.3.1 Umím se soustředěně učit	
			1.3.3 Umím aktivně pracovat s vnější motivací k učení	
2 Vybírám si, co si pouštím do mysli	2.1 Posoudím pravdivost informací a udělám si podložený názor	ČJ, Rozhledy, Samorost, Horizonty, AJ	2.1.3 Pracuji s limity svého poznání	Mentor
4 Odolávám neúspěchu tlaku i nejistotě	4.1 Pečuji o svou duševní a fyzickou pohodu (wellbeing)	Rozhledy, Expedice, Samorost, Horizonty, Mentor, Sdílecí kolečko, Shromáždění	4.1.1 Pečuji o svou tělesnou pohodu	
			4.1.2 Pečuji o svou duševní pohodu	Sdílecí kolečko

8 Scio Cílů	Dílčí cíle	Organizační formy rozvíjející celý dílčí cíl	Stavební kameny	Organizační formy, v rámci nichž jsou realizovány pouze konkrétní stavební kameny
	4.2 Zvládám stres	Rozhledy, Expedice, Samorost, Horizonty, Mentor	4.2.2 Umím se zbavit stresu (obecně)	
	4.3 Vyrovnám se s nezdarem, neúspěchem i nepřízní osudu	Rozhledy, Expedice, Samorost, Horizonty, Mentor, AJ, DCJ, Matematika, Kompas	4.3.1 Posiluji svou odolnost vůči neúspěchu	
	4.4 Vyrovnám se s extrémní zátěží a tlakem	Expedice, Samorost, Mentor, Kompas	4.4.1 Vyrovnám se zátěžovou situací, kterou nemohu změnit	
			4.4.2 Vymaním se ze situace stresu ze zátěže a tlaku	
	4.5 Vyrovnám se s nejistou	Rozhledy, Expedice, Samorost, Horizonty, Mentor, Kompas	4.5.1 Jsem odolný/odolná vůči nejistotě	
			4.5.2 Umím se zbavit stresu z nejistoty	
5 Vytvářím a udržuji dobré vztahy	5.1 Umím komunikovat	Shromáždění, Sdílecí kolečko, Samorost, AJ, DCJ, ČJ, Expedice, Horizonty, ScioFam, Matematika	5.1.1 Umím se vyjádřit	Kompas
			5.1.4 Vím, jak komunikovat ve speciálních situacích (porady, diskuse, online)	
8 Mám život ve svých rukou	8.1 Plním si své sny	Samorost, Mentor, Kompas, #samostatná-práce, Rozhledy, Horizonty, AJ, ČJ, DCJ, Matematika, Sdílecí kolečko	8.1.1 Pracuji se svou motivací	
			8.1.2 Dosahuji svých cílů	
	8.2 Umím se o sebe postarat v každodenním životě	Expedice, Samorost	8.2.1 Počítám a odhaduji	Matematika
			8.2.2 Jsem finančně gramotný/á	Horizonty, Rozhledy, Matematika
			8.2.3 Pečuji o domácnost	
			8.2.4 Starám se o zdraví	Rozhledy, Horizonty
			8.2.5 Zacházím s nebezpečím a rizikem	Rozhledy, Horizonty, Shromáždění
			8.2.6 Jsem právně gramotný	Shromáždění, Horizonty, Rozhledy, ČJ
	8.3 Řídím náplň svého života	Mentor, Samorost, Kompas, Rozhledy	8.3.1 Nakládám se svým časem	#samostatná-práce, Samorost
			8.3.3 Řídím svou cestu pracovním trhem nebo podnikáním	Horizonty, AJ, ČJ

6.Pravidla pro hodnocení žáků

Podrobná pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků jsou obsažena v příloze č. 3 - Pravidla hodnocení výsledků vzdělávání žáků v Expediční ScioŠkole.

7.Přílohy k ŠVP

7.1. Příloha č. 1 – ScioCíle: Vzdělávací cíle ScioŠkol

7.2. Příloha č. 2 - Vazby vzdělávacích cílů ScioŠkol na RVP

7.2.1. ExpZŠ ŠVP - příloha 2 - Vazby vzdělávacích cílů ScioŠkol na RVP - Část I. Klíčové kompetence

7.2.2. ExpZŠ ŠVP - příloha 2 - Vazby vzdělávacích cílů ScioŠkol na RVP - Část II. Očekávané výstupy

7.2.3. ExpZŠ ŠVP - příloha 2 - Vazby vzdělávacích cílů ScioŠkol na RVP - Část III. Průřezová témata

7.3. Příloha č. 3 - Pravidla hodnocení výsledků vzdělávání žáků v Expediční ScioŠkole